

bremañ

Iwerzhon : degas da soñj

"Taal-Pluenn"

A bep seurt traoù a vez gwelet en-dro d'ar brezhoneg, a bep seurt tud, kevredigezhioù liessour. Evel ma vez lavaret dre du-mañ "e vez kavet a bep sort, reoù gamm ha reoù d'ar". Ha setu amañ, e Tregor hon eus gwelet sevel ur gevredigezh "trubuilhus" anvet S.A.B. Nann, n'eo ket eus Stourm ar Brezhoneg

ez eus kaoz amañ, met eus ur strollad anvet "Skoazell ar Brezhoneg". Ar gevredigezh-mañ he deus aozet e 89-90 peder fest-noz, unan anezho, an hini ma oa pedet Tammless enni, a zegasas ur yalc'had brav a arc'hant. Darn o deus kredet e oa pal ar gouelioù-mañ dibab arc'hant evit ar skolioù brezhonek, darn all evit monument Marsel Klerg ha ne vezer biskoazh deuet a-benn d'hen sevel, ha darn all c'hoazh evit Stourm ar Brezhoneg. Siwazh dimp, n'eus ket bet gwelet liv an arc'hant-se biskoazh neblec'h. Biskoazh, kennebeut, n'eo bet kelaouet ar genaozerien, ha nebeutoc'h c'hoazh, bepred, ar paour-kaezh tud a roe o z30 lur evit ar brezhoneg, pelec'h ez ae pe e oa da vont an arc'hant dastumet. Biskoazh n'hon eus gouezet piv oa renerien an aozadur na biskoazh n'ez eus bet kendalc'h na rentañ kont ebet. Piv a zo d'ar ? Da biv pe da betra eo servijet an arc'hant ? Kazi sur n'hon bezo biskoazh respont sklaer ebet war an dra-se, siwazh evitomp paour-kaezh tud hegedrik m'az omp. En amzer dazont e vo rat dimp Tregreiz ha Bretoned diwall ouzh daoraoù kevredigezhioù distizius m'hon eus c'hoant mirout ur spered mat en-dro d'hon yezh, gant ar vezh ! Un tregreiz bet hegedrik. (Lannuon 07-91)

Hent-dall Breizh-Veur

Iwerzhon Hiziv er c'hwec'h kontelezh

Daou zeiz-ha-bloaz a oa er bloaz-mañ en Iwerzhon. Daou vaen-bonn e stourm ur bobl war hent he frankiz. Pask 1916 : emsavadeg un dornadig hunvreerien. Kriz e vo moustrezezh Londrez. Ker e vo paeet ar fazi politikel-mañ gant ar Saozon. Aberzh ar Republikaned kentañ a lako Pobl Iwerzhon d'en em sevel ha da lakat kreñvañ Impalaeriezh ar mare da gilañ. 1981. 10 merzher all o reiñ o buhez pa ne fell ket dezho plegañ da lezenn an estren. 1991. Chomet eo soudarded ar Rouanez er vro. Kenderc'hel a ra ar brezel...

Dodie Mac Guinness : Kelaouñ ha degas da soñj.

D'ar Yaou 27 a viz Mezheven e oa bet dalc'h et un emvod kelaouñ gant Dodie Mac Guinness, kuzulier-keñ e Derry, bet dilennet war listenn ar Sinn-Fein. Gant ar c'hevredad Skoazell-Iwerzhon hag ar Strollad Emgann e oa bet aozet an emgav-mañ. Diskouezet e oa bet da gentañ ur film o tezevelli istor ar C'hevredad evit ar Gwirioù Keodedel. E 1968 e krogas an traoù. Habask ha sioul e voe goulnnet ar gwir da vevañ e tiez deraet gant ar Gatoliked. Mat eo kounañ n'o devez ket ar gatoliked ar gwir da annezñ n'eus forzh pelec'h. Alles e veze kavet familhoù gant bugale niverus o lojan en ur sal pe ziv hepken. Lakat ar gatoliked yaouank da zivraoù goude o digalonekaat, setu a

oa ar pal. Gwanoc'h a se e vije an emsav republikan. Buan e trankas an traoù goude ar manifestadegoù kentañ. Feuls e teuas da vezañ ar bolis. Un dibab a oa d'ober neuze gant an emsav Republikan. Kenderc'hel gant ur stourm difeuls pe adkregiñ gant ar stourm armet ? Ne zeuas ket ar memes respont gant an holl. Kalz a re yaouank avat o wlelet sponterezh ar bolis ha Strolladoù Ledvilourel an unanelourien a yeas da lakaat kreskiñ niver izili an I.R.A. Un ober a emziñn e oa. Unan a vrezel e teuas da vezañ buan. 30.000 soudard ha polis armet a zo hiziv er c'hwec'h kontelezh. Lakaat anezho da guitaat ar Vro, setu a zo pal kentañ an I.R.A. bremañ.

Soudarded kuzhet en ur straedig

Ar Media war sikour an arme. Lavaret e oa bet fraezh e-kerzh an emvod kelaouñ gant Dodie Mac Guinness : ar breutadegoù renet gant gouarnamant Londrez hep bezañ ar Sinn Fein ne oant nemet un hent-dall. Klevet a reomp un nebeud devezhoù war-lerc'h e paouezer a vreaataat "gant ar re vras a islonk a zo etre Iwerzhoniz". Komprenit tudoù "Ni, Breizhveuriz sevenet, hon eus graet hor seizh gwellañ evit lakaat an Iwerzhoniz d'en em givlet. Gwelloc'h e kavont kenderc'hel gant o brezel...". Setu aze ar boued-spered a vez servijet deomp gant skinwal, skingomz ha pemdezieg... Torfedekaat stourm ar republikaned, lakaat ar bec'h war an Iwerzhoniz, setu ketridi ar media, pa ne zeu ket a-benn an arme da zispenn an I.R.A., re wriziennet er bobl (sellet p.4). Salv ma vo kalz emvodoù kelaouñ all a seurt gant hini Roazhon, e Breizh hag en Europa a-bezh, evit stourm ouzh binim o falskelaouñ.

Per al Lez

Londrez Kondaonet gant Amnesty International.

Goude bannadur ar film e kemas ar gomz Patric Korias, an anv Emgann. "75 vloaz zo er bloaz-mañ, youl un dornadig Stourmerien republikan a lake un termen da zalc'herezh Breizh-Veur war ul lodenn vras eus triegezh vroadel Iwerzhon. Daoust ma ne oa ket klok, e c'hane an dieubidigezh-mañ, er boan, ur republik. Ne oa ket echu ar stourm avat, rak pobl ebet n'eo evit degemer e ve dibezhiet he bro ha lakaat ul lodenn anezhi da c'houzañv ur renad argas.

"Kaoz Iwerzhon" evel ma vez graet anezhi peurliesañ, a lak an nen da ankounac'haat n'emañ ket an dalc'h gant enebiezh div gumuneezh relijiel ; propaganda ofisiel o klask lakaat stourm an Emsav Republikan Iwerzhonat da dremen evit ur brezel lazhe-vreuz dispredet ; hogen en eneb gant stourm ur bobl evit adchouin he douar, he gwinoù politikel, sokial hag armerzhel. E barr gomzoù, n'eus ket eus "kudenn Iwerzhon" a vije un diskoulm da gavout dezhi. Anat eo avat ez eus eus kudenn Breizh-Veur en Iwerzhon.

Setu perak e savomp penn-da-benn a-du gant Emsav Republikan Iwerzhon en e stourm evit ar frankiz. Diskuliañ a reomp pilpouerezh gouarnamant Breizh-Veur a nac'h, d'ar mare ma toracu breutadegoù etre ar c'hostezennoù, bezañ ar Sinn Fein ouzh taol ar gavraoueg. O tibab ober evel-mañ e tiviz gouarnamant Breizh-Veur lakaat ar breutadegoù da c'hwiñañ war o fal dre ma nac'h reiñ ar gomz d'ar re a zo bet a-viskoazh, en Istor Iwerzhon, e penn an Emsav Republikan".

Dodie Mac Guinness a zegasas un nebeud fedoù ha sifroù a-bouez da soñj neuze. Mat eo gouzout, da skwer, eo bet kondaonet doareoù arme ha polis Breizh-Veur, er 6 kontelezh, gant Amnesty International. Etre 35 % ha 40 % eus ar boblañs vroadelour a sav a-du gant ar Sinn Fein. An hanter eus annezidi an Ulster, dre vras, a c'houlenne e ve adstaget ar 6 kontelezh ouzh ar Stad Iwerzhonat. Un doare all da boeliata a zo avat : hervez meur a sondadur bet graet war Iwerzhon en he fahz (32 gontelezh) ez a ar muiañ-niver gant ar Republikaned evit ur vro unanet.

Gerioù	
Ledvilourel :	paramilitaire
unanelour :	unioniste
kevraoueg :	négoociation
torfedekaat :	criminaliser

Bugale Derry e-tal d'ar soudarded

livadur war moger un ti e Derry

Mougañ ar c'heleier

Arabat kredif e ve aes bepred d'ar galloud lakaat ar media da lavaret ha da ziskouez ar pezh a c'hell bezañ gouzhat, avat. E 1985 e oa ar BBC war-nes skignañ un abadenn o kinnig testeni unan eus renerien ar Sinn Féin. "Gouarnerien" ar BBC a c'houlennas gwelet an abadenn a-raok ma vije skignet. Abeg harz-labour kentañ ar BBC e voe...

E 1988 e oa ar chadenn brevez Thames TV o vont da skignañ ur c'hellfilm "Death on the rock" (Ar marv war ar roc'h) o tezevell penaos e oa bet lazhet tri ezel eus an I.R.A. gant an S.A.S. e Gilbraltar. Klask a reas Ministr an Aferioù Diavaez mirout ouzh ar chadenn a

skignañ ar film. Skignet e voe memestra. Gant Thames TV e voe savet, ouzhpenn, ur poellgor enklask dizalc'h, gant ur mirour brudet en e benn, hag a savas a-du gant disentez ar chadenn.

Pell a oa e embanne an It. Thatcher e oa ret mougañ an IRA. Daou dra a voe graet neuze. Lakaet e voe pennrener ar BBC, Alasdair Milne, da zilezel e garg (Genver 87). Gant Ministr an Diabarzh e voe kemeret un ordrenañs a zifenn groñs lakaat dileuridi eus an aozadurioù iwerzhonat, sañset bezañ a-du gant ar "sponterezh", da dremen war-eeun war ar gwagennoù. E miz Here 1988 e oa se...

Berr-ha-berr

Korsika

D'ar meurzh 29 a viz Meurzh e penn kentañ an abardaez e tarzhas ur c'harr-antell; Kuzul Jeneral Korsika-Uhel e Bastia e bal. Ar c'hommando a c'hellas mont e-barzh arsav-va dindan-douar ar C'Huzul Jeneral en ur implijout ur c'harr Frañs-Telecom. Goude bezañ bet skignet traktoù o vrudañ bezañ ar vombezenn e tec'has ar c'hommando hag e tarzhas ar mekanik un eurvezh diwezhatoc'h. Freuz bras a reas ar 70 kilo danvez-tarzh. Anzavet eo bet an darzhadenn gant ar c'hanal boas, reoù all a zo bet anzavet gant kanal istorel an FLNC nevez zo ivez.

Iwerzhon an Hanternoz

E-ser ar c'henvreutaerezh evit klask diskoulmañ kudennoù Iwerzhon an Hanternoz en deus anzavet an IRA un darzhadenn a-enep d'ur c'hazarn e Glennan d'ar yaou noz 6 a viz Mae. Lazhet ez eus bet tri soudard saoz. Harvez prezegenner ofisiel Lu Breizh-Veur en em gawe ar vombezenn 10.000 kilo dezhi en diabarzh eus ar c'hamp soudardel. Da heul an afer-se ez eus bet lazhet tri ezel eus an IRA (sañset) gant ar SAS (Kommando Breizh-Veur eus an dibab) er gêriadenn Coagh. D'al lun noz-se e varvas Peter Ryan, Tony Donniz ha Lawrence Mac Nally en o c'harr entanet dindan pouez an 200 boled tennet warne gant ar soudarded. Richard Mac Cauley, prezegenner ofisiel Sinn Féin, a zisklêrias: "Ur wech all c'hoazh he deus Arme Breizh-Veur prouet he folitikerezh tennañ-ha-lazhañ. Diouzh an tu all e oa laouen-tre ar protestanted-unvanour evel ma tiskouel splann prezegenner William Mac Créa, kannad unvanour a gOgall: "Bez e oa an tri ezel eus an IRA e-ser kas da benn un oberiadenn, gant o marv ez eus bet roet justis dimp".

Katalonia

D'ar merc'her 29 a viz Mae e tarzhas ur c'harr-antell e-barzh kazarn ar Gwardia Sivil e Vic e-kichen Barcelona. Nav den a varvas en darzhadenn-se kaset da benn gant ETA, hag en o zouesk 2 vaouez ha 6 plac'h yaouank. Gloazet e oa bet un 50 bennak a dud all. D'ar yaou avat e oa tro ar Gwardia Sivil; e Llica d'Amunt, nepell diouzh Vic, e lazhiñt daou emsaver, Juan Carlos Monteagudo (ur c'hatalan anezhañ) ha Jon Erezuma. Gloazet e oa bet un trede den, Juan José Zubietta Zubeldia.

Erwan Barvek

Niver an iwerzhonegerien er gouezelva

Div wech muioc'h zo

Dav eo din distreiñ da gudenn an niver a dud a ra gant an iwerzhoneg da yezh pemdeziek. Evel ma tisplegen e Bremañ Mezheven ne vefe mui, hervez un enklask sevenet gant ar skrivagner Breandan o hEithir, nemet 10 000 bennak anezho er Gouezelva. Er gelaouenn sizhuniek ANOIS eus ar 15/16

Mezheven, e taneveller a-zivout un enklask all o tislararout krenn disoc'h hini o hEithir. Sevenet e voe war-dro an hevelep mare gant ar Market Research Bureau of Ireland en ur ober goulennoù ouzh 754 den eus ar Gouezelva dibabet hervez ar roelennoù. Muioc'h a zo da fiziñ ar sifroù a zo bet jedet ar wech-mañ eta.

eus moarvat un dekvedenn hag a zo gouezet d'ober gantañ mat a-walc'h da zisplegañ o soñj. Met ne vez ket ken gweñ na distaget ken mat ha ma vez er Gouezelva. Amañ emañ atav mammenn ar sevenadur iwerzhonat-gouezel en e stumm diles. Ma 'z afe da hesk e vefe paourat ar vroad. Ne diefe ket koulskoude bezañ abeg da groazañ war ar strivad da zaskor an iwerzhoneg d'ar muiañ ma vo gallet eus holl dud ar vro. Kemmoù bras a vo forzh penaos en doare ma vez distaget, en e gweraour hag en e c'heriadur. Met pap yezh a gemm dalc'hmat. En istor ar yezhoù keltiek ez eus bet kemmoù bras ivez gwechall, gouezet o deus en em ober diout.

Talvoudegezh an iwerzhoneg

Ar pezh a fell da Iwerzhoniz ober gant o yezh n'eo ket sklaer dezho o-unan. N'eus ket a unvaniezh dezho war ar c'hraf-se. O folitikerien, evit an darn vuiañ, n'int ket challet a-walc'h evit klask sklaeraat an traoù, moarvat o deus aon ivez e tegastle disrann ma vefent breutaet, setu ma taolont ar voloutenn en-dro e porzh ar bobl. Ma pouezer a-walc'h diouzh tu an emsav e selacouint. Ma pouezer muioc'h diouzh un tu all e plegint ivez. D'ar bobl eo da lavarout, hag ar bobl zo liesdremm. Betek-hen e ro ar Stad, keit ha ne goust ket re, tu da zeskñ iwerzhoneg d'ar re o deus c'hoant, dezho da ober gantañ goude-se mar karont. Frankizouriezh ! Nevez zo e skrive sekretour skol-veur Corcaigh, Aidan Moran, an Irish Times, ez eo tremen poent ober un dezvarmadenn onest ha pa ve garv eus ar stad m'ameur degouezhet. Traoù zo zo bet sevennet met c'hwitet eo gant ar pal adgouezelekaat ar vro. Ret eo merkañ o faziou d'ar remziad-mañ eo anaout e zleadao, e atebegzhioù. Unan anezho zo gouzout petra zo talvoudek da Iwerzhoniz a-vremañ -lavarout pere eo

Diskouez a reont ez eo an iwerzhoneg ar yezh a ra ganti ouzhpenn 20 000 den er rannvroù-se en o ziegazh. Hag ouzhpenn 20 000 all a ra ganti er gêr ivez koulz ha gant ar saozneg. 11 000 eus re ar rummad kentañ zo o chom e gouezelva kornog kontelezh Gaillimh (Conamara), se a ra 43% eus an dud eno. E gouezelva Tír Chonaill (kontelezh Dún na nGall) ez eus 4500, pezh n'eo nemet 17% eus e boblañs. Heñvel eo an dregantadoù en toleadoù bihan eus kontelezhioù Muigh Eo, Ciarral, kornog Corcaigh, kreizterz Portlairaig (Waterford) ha Mí (Meath). Evit d'an daolenn-se bezañ bravkoc'h eget hini o hEithir, n'eus ket enni peadra da fougeal. Aet ar preñv da greiz an aval.

Tamall a ra Donnchadh o hÉallaithe (ur c'helenner eus Skol-Veur Gaillimh hag a zo e penn ur strivadeg da lakaat diazezañ er Gouezelva ar servij skinwel iwerzhonek a brometer evit ar bloaz 'zeu) d'ar re a garfe teuler ar yezh d'ar blotoù tennañ splot eus sifir o hEithir evit mirout na ve savet ar servij. Ur fazi

e oa, emezañ, a-barzh Burev ar Gouezelg bezañ roet ar garg eus an enklask d'un den ha ne oa na gourdonet nag aveit evit seurt labour. Evit bezañ reizh e ranker evelato lavarout ne oa ket ar Burev e soñj emban e zisoc'h met diskoachet e voe gant ur c'helaouenner eus an Irish Times, na embannas nemet un diverrañ eus danevel o hEithir. Goude-se e oa koulz emban an destenn en he fezh, pezh a zo bet graet gant ar gelaouenn GOMHAR.

Forzh penaos, evel ma tisklêria Proinsias Mac Aonghusa, kadoriad Burev ar Gouezelg, kent pell e challe an iwerzhoneg bezañ komzet en o buhez pemdeziek gant muioc'h a dud er "Galltacht" eget ar "Gaeltacht". Pell 'zo e tlefe ar pal-se bezañ bet tizhet ! Kelennet e vez ar yezh d'an holl vugale-skol, kentañ hag elh derez. Met gant ar peurlvuiañ ne vez ket desket mat ; ha pa vez e vez ankouaet gant kalz dre ziouer a blaustir. Eus ar milion a zisklêr en niveradeg-boblañs ec'h ouzont iwerzhoneg mui pe vuioch ez

o zalcvoudoù-gouzout petra a ra anezho iwerzhoniz, ma ouezint o-unan piv int. Spisaat o hevelebiezh !
 Ur roll a-bouez-bav a zere d'an iwerzhoneg er gelfidi-se, emezañ, "Ur vezh" e vo doomp ma kroazomp wamañ. Ne zalc'het ket start mui war an holl d'e zeskiñ evat er skolioù. Evit mont tre en div skol-veur nevez a zo bet krouet, e Luimneach/Limerick hag e Dulenn, n'eo ket spisaat-mat e ranker bezañ tremenet un amodenn "pass" en iwerzhoneg er vachelouriezh, evel ma 'z eo ret evit mont d'ar skolioù-meur all (a ve krouet a-raok ma vee savet ar stad-mañ). Pa ne vo mui ret d'an dud yaouank kaout ar "pass"-se evit mont d'ar skol-veur ne zalc'het ket an darn vrasañ eus ar skolioù eil derez da bouez kelenn iwerzhoneg. Dilaragopellañ a ray neuze an holl frammoù ma 'z eo bet harpet ar yezh warro betek-hen ...".

Hag e c'houlenn an Ao. Moran : "Ma tilezer an iwerzhoneg, petra 'chomo da vagan hor skiant a hevelebiezh vroadel pe sevenadurel ? Dibaoit eo bremañ ar re a zesk istor pe douaroniezh evit ar vachelouriezh. Pegen chin e vo pa ne vo mui nemet ar saozneg evit deskiñ decamp petra eo bezañ iwerzhonad ...".
 Penaos, a skive ar skrivagner Seán Ó Faoláin, e c'hall un den lavarout eñ anavez e vro anez anaout he lennegezh hag he hengounioù ? Met bremañ, gouez da A. Moran, ne vez ket desket parvezh a-walc'h an iwerzhoneg er skolioù evit ma c'hallfe ar re yaouank diraez ar pezh a dalvoudegezh a zo el lennegezh iwerzhonek. "Kelennet e vez en un doare hag a laka kalz studieren da ereziñ outañ ... Digevreañ a reont dioutañ, ha se a ya kontrol da bep skiant a hevelebiezh iwerzhonad".
 "Ret eo divizout adarre pere eo an talvoudoù a die bezañ da ziazez d'an deskadurezh iwerzhonad, ha divizout peseurt roll zo da reiñ d'ar yezh e-keñver an talvoudoù-se. En adprizadurese e rank-hi bezañ unan eus an elfannoù gweredus a ya da amparañ ar vroadelezh iwerzhonad."

Koulskoude, o kelenn iwerzhoneg ha saozneg e ranker derc'hel kont eus an ereoù a zo etra an daou herezh, n'eus ket evit o digevreañ a-grenn. Dreist-holl, ret eo pouezañ war ar Stad da dermeniñ he leviadurezh a-zivout an iwerzhoneg, hag ar sevenadur iwerzhonad dre vras war dachenn an deskadurezh. Arabat he lezel da ober evel pa ne vefe kudenn ebet pe da nac'h ez eo he dilead pleidiñ gant ar gudenn. E penn ar gont evelato, d'ar bobl iwerzhonad eo divizout petra a fell dezhi bezañ, e kevredigezh ar bobl all, ma vo iwerzhoniz gouest da lavarout piv int. Gant ma ne gavint ket digarez da descl'houit diouz ar gudenn o lavarout evel ma ra lod : "Bremañ emaoamp en Europa, Europiz zo ac'hanomp holl". Poblou all en-dro dezho n'int ket prest da gondañ e-giz-se o broaddelezh ! Goulennit ouz ar Saozon, ar C'Hallaoued ...

A. Heusaff

A-bouez evit Europa : Mitterrand

Nevez 'zo ec'h en em gavas pennoù-Stad e London evit digoridigezh Bank Reter-Europa. Maître Mihic Robin, prezidant-veur Republik Iwerzhon, a gegas eno gant F. Mitterrand. Ha hemañ diouzhtu da evezhiañ e ra an iron-se ha seizh gwellañ evit brudañ talvoudegezh an iwerzhoneg e-mesk he c'henvroiz. "Kement-se", emezañ, "zo a bouez evit Europa koulz hag evit iwerzhonad".
 Daoust hag e oa aze ur jedadenn ? Gounid tachenn d'an iwerzhoneg, koll d'ar saozneg, mat evit ar galleg ? Pe daoust hag eñ e soñj ivez e vefe a-bouez evit Europa reiñ lañs d'ar brezhoneg ?

Deskadurezh

Brezhoneg war dor ar skol ? Niet !

ROAZHON. Kradiñ a ra skolaerien klasoù divyezhek skol ball ar Frankiz e Roazhon ha tud an APEEB e c'hallent goulenn digant an ti-kêr lakaat ur skritell divyezhek ouz dor ar skol, kement ha reiñ da c'houzout da Roazhoniz e vez kelennet brezhoneg e kêr ivez.
 N'o doa ket soñjet avat ne c'halle ket an ti-kêr asantiñ brudañ an disheñveded (ur mennad a-enep krenn d'ar feiz laik ha republikan gall) evel a laras dezho an eliver a ra war-dro an aferoù deskadurezh.

Ret e vo d'ar brezhoneg eta derc'hel da vezañ kelennet e kuzh ha pa gresko niver ar skoldi e vo asoc'h a se, ne vo ket ezhomm mont da glask skolaerien nevez, na d'o stummañ.
 Lod a soñjo eta n'eo ket er skolioù gallek emañ dazont ar brezhoneg. Lod all a soñjo ne dalv ket poltikezezh an "enbarzhañ" evit ar brezhoneg. Baz' e c'hallont mont da glemm da maer Sant Kouiliz, ministr nevez an "enbarzhañ" just a-walc'h.

M.K.

Kinnigoù-labour

Plijadur hon eus o kemenn deoc'h emañ **DIWAN** o krouiñ postoù-labour nevez (skolaerien, danvez-skolaerien ha kelennerien) a-benn an distro-skol gentañ (miz Gwengolo 1991).

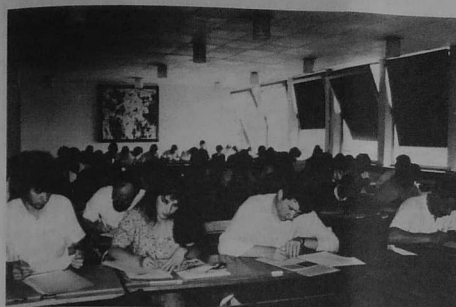
Evit distro-skol miz Gwengolo 1991, emañ DIWAN o klask :

- skolaerien brezhonegerien ;
- skolaerien pad-dibad ;
- danvez-skolaerien (live BAC+2, stummadur gopret e-pad ur bloaz) ;
- un den e-karg eus ar stummañ ;
- ur c'helenner evit kelenn ar galleg e skolañ **DIWAN** Roparz Hemon, staliet e Releg Kerhuon (a c'hell bezañ evit 1/4 pe 1/2 pe 3/4 amzer).

Evit kaout muioc'h a ditour pe kas ho C.V., mont e darempred gant

sekretourva **DIWAN**,
B.P. 22, 29870 LANNILIZ.

Kevrenn Geltiek Roazhon Un darvoud istorel.

Studieren an Deug e-pad armodenn miz Even

Evit ar wech kentañ hevlene eo bet studieren an DEUG brezhoneg o tremen armodennou an eil bloavezh : un daou ugent bennak e cant, keit ma oa tost tri ugent a studieren o tremen armodennou ar bloavezh kentañ er memes tro. Pa weler niver ar studieren-se o kreskiñ (hep kentañ ar re a zo

enskrivet en unanderioù-all, en adreegezh, er vestroniezh, h.a...) ez eus peadra da vezañ frealzet war-lerc'h ur stourm hir a-benn gouint an DEUG brezhoneg. Moarvat ez eo ar respont gwellañ roet d'ar Stad C'hall a nac'he e gouiñ...

H.B.

Capes Brezhoneg

14 post dindan 6 vloaz

3 den zo bet degemeret ar bloaz-mañ ar c'hcapes brezhoneg, ha neket daou, evel a oa da vezañ : Mark Kerrain, kelenner saozneg, o kelenn brezhoneg en ur skol-stad e Roazhon, Tugdual Huon, kelenner saozneg ha brezhoneg en ur skol brevez e Brest, ha Christophe Cochin, kelenner saozneg en ur skol brevez e Ploueg-Penteur. Ur post ouzhpenn neuze, emezit-hu ? Ya, da, met unan ouzhpenn a vije bet tu da gaoz c'hoazh, en abeg d'ur reolen a laik ar postoù er skolioù-stad da gentañ a-herev : daou a oa da vezañ, ha n'eus bet nemet unan.
 E1991 dija e oa bet c'hwitet ur post all evel-se. A-hend-all ez eus bet kollet

daou bost brezhoneg ouzhpenn abaoe 1977 gant ar c'hcapes brezhoneg er skolioù-stad, (ha daou all gant ar skolioù prevez, pa ne chomas ket ar gellennerien nevez-titlet enno). Lavaromp c'hoazh n'eus bet graet nemet adenalv postoù CAPES 3 fosta oa anezho dija (en ur stumm all) er skolioù-stad, ez eus bet krouet 3 fosta er skolioù-prevez (ha n'eo ket sur e servijont d'ar brezhoneg penn-da-benn), ha ne gavomp nemet 8 krouidigezh er skolioù-stad diwar ar 14 a oa da vezañ. 14 post dindan 6 vloaz ! E Korsika o deus bet 14 post en un taol dindan bloaz hepken, er bloaz-mañ !

M.K.

Deskadurezh

Katalonia

E Katalonia, e Prada, e vo dalc'het ar 5vet kendiviz a-zivout ar yezhoù rannvro en Deskadurezh c'hall d'ar 26 ha 27 a viz Here.

Emañ La Bressola o vont da zigeriñ ur 4vet c'hlas skol-vamm hag ar c'hlas skolañ kentañ e Perpinyà.

Adsavet eo bet Kuzul ar Vall d'Aran na oa ket anezhañ ken abaoe 157 vloaz (1834) ha dilennet eo bet Pilar Busquets, kannadez Cill e Parlamant Barcelona, an e-benn.

Capes katalaneg

En ul lizh er c'hannad katalan Henri Sicre en deus skrivet ministr an deskadurezh e vo roet tu da tremen ur c'hcapes katalaneg e 1992. Hervez ur c'hannad, ma 'z eus youl bolitikel da grouiñ ar c'hapes-se ez eus bet ivez dale "en abeg da emzalc'h jakobin un nebeud tud er velestradurezh".
 Sevel a ra ar c'hannad avat a-enep da c'hoant ar ministr da lakaat ar studioù katalaneg er skol-veur e-barzh ar gevrenn spagnoleg.

Diskleriañ a ra an "Associació Catala d'Estudiants" (ACE) "ma n'hallont ket kavout lec'h evit studieren, danvez-kelennerien, ha kelennerien par d'ar re all, e-barzh al lezennoù, e vo ret dezho bezañ e-maez al lezenn". Lavarout a ra ivez ar studieren ne c'houzfañvet ket ken an taoliou fall a-enep d'o yezh nag astenn "apartheid sevenadurel Paris".

Aloubidigezh Katalanegerien

Un 50 a studieren ha kelennerien gatalaneg a oa bet oc'h aloubiñ Ensklerezeh Akademiezh Perpinyà d'ar merc'her 12 a viz Mezheven evit diskouez o enebiezh ouz difaradurio Ministr an Deskadurezh a fell dezhañ lerañ kuit ar studioù Katalaneg er Skol-Veur, hag ouz ar fed ma nac'he ouz studieren ar BTS, BEP ha CAP, kemer Katalaneg en o armodennou (daoust d'an aotre d'hen ober roet gant al lezenn abaoe 1985 evit ar BTS).
 E "Kazetenn Ofisiel" an 12 a viz Mezheven-se end eun eo bet roet an aotre gant Ministrerezh an Deskadurezh evit ar CAP hag ar BEP a-benn 1992. Raktor Korsika avat hepken a oa bet aotreet da aozañ amprevenoù 1991.

A-benn ar fin ez eus bet roet da c'houzout ne vefe ket kemmet aozadur ar studioù Katalaneg er Skol-Veur, ha ne vefe ket lamet kuit an trade kalc'hiad-studi (DEA ha doktorelezh).

M.K.

Lennit al liamm
 Skrivañ da AL LIAMM
 16 straed des Fours à Chaux
 35400 - SANT MALO -

Koumanant bloaz 150 lur (studieren, tud dilabour 100 lur)

Evit Kenderc'hel da vont war-raok
1500 a dud gant DIWAN hag UGB

Startijenn a zo brepred gant difennerien skolioù Diwan hag ar brezhoneg. Hen diskouezet eo bet c'hoazh er gejadeg hag er vanifestadeg aozet e Kemper d'an 22 a viz Mezheven asambles gant Diwan hag Unvaniezh ar Gelennerien Brezhoneg.

L eun chouk e oa sal an "Tok Ruz" e Kemper evit ar vodadeg aozet gant Diwan hag Unvaniezh ar Gelennerien Brezhoneg evit "ur gwir bolitikerzh evit ar brezhoneg" hag ar "gwir evit skolioù Diwan da vevañ ha da greskiñ". Meur a strollad en doa galvet da zont, strolladoù politikel evel U.D.B., Emgann, ar re C'hlas, strolladoù sevenadurel, sindikadoù evel ar SGEN-CFDT, CFDT an deskadurezh prevez, CFDT kerne, ha labourerien douar an F.D.S.E.A da skouer. E-touez ar pennoù brudet e oa deut an Itron de Bollardière, ezel kuzul skoazell Diwan, J.Y. Cozan, eil-Prezidant kuzul-meur Penn-ar-Bed. Digarezet e oa ar c'helenner Chabrol, en doa kaset ul lizher da reiñ e skoazell hag o kemenn e oa o kenderc'hel da zeskiñ brezhoneg, ha Yann-Ber Thomas, Maer Landerne en doa bet ur gwallzarvoud.

Termeniñ ar Statud
E penn kentañ an abardaez e oa bet roet d'ar prefed danvez goulennou Diwan : e vefe krouet e-barzh an I.U.F.M. (Skol Uhel Stummañ ar Vistri) ur rann evit ar vistri da gelenn er skolioù

divyezhek Diwan pe all, e vefe entitlet ar 51 mestr dezho ur statud lec'hiañ e-barzh an deskadurezh stad a-benn ar c'hentañ a viz gwengolo 1993, e vefe mistri evit kemer plas ar re glañv pe ezvezant evit abeg pe abeg, e vefe kemeret e karg gelennerien hag implijidi ar skollaj, e vefe termenet da vat statud skolioù-Diwan.

Greunadennoù da ouelañ
Aet eo ar vanifestadeg da c'houde a-dreuz straedoù Kemper. Sioul eo bet an dibunadeg gant ar vugale er penn-raok. Luganioù evel "Skol Diwan, Skol ar Vro", "Brezhoneg, Yezh ar Vro", "arc'hant evit Diwan". Chomet e oa asav an dibunadeg en-tuhont d'ar stêr Oded, e-tal ar Prefeti, evit derc'hel kont eus goulenn ar Prefed. Un nebeud tud avat, zo aet da glask reuz ouzh an archerien o deus taolet greunadennoù da ouelañ. Prezidant Diwan en deus tamallet an "istrogelled" a oa aet da glask ober cheu "hep ha vefe hini ebet anezho e-touez kerent bugale", hag an archerien evit bezañ kollet o siouded ken prim daoust ma oa bugale eno.

Tangi Louarn

Pennad-imor

Hurluberlu ha netra ken ...

Al lizher-mañ a gasan d'ho kelaouenn rak evidon-me ez eus traoù da lar diwar-benn emdroadur manifestadeg Diwan Kemper. Emaon me e-barzh ur strollad Skoazell Diwan, 'vel kalzik a dud pa n'eus bugel ebet gante evit c'hoazh e-barzh skol Diwan.

Laouen oan bet gwelet kement a dud bodet tro-dro d'ur pal resis : kelenn en hor yezh kousto pe gousto. Ha koust a ra ker deomp me'l lar deoc'h ! Pep tra a oa bet mat, kempenn, farsus a-wechoù, gant plijadur ar vugale o tiskouez pegen lorc'h a oa enno dibunañ e straedoù Kemper.

Ha trumm, un urzh : "azezomp holl ha diskouezomp eo gouest ar Brezhoneg da adsevel !" Perak pas ? Satu ni holl war Kae Kemper o tiskuzhañ un tamm hag o virout ouzh un nebeut kirri da vont war-raok. Ar fed kentañ a ziskoueze splann e oamp amañ memestra evit bezañ merzet un tamm.

Echu ar bourmenadenn tranqliig e straedoù kozh Kemper. Gortoz a raemp holl neuze un urzh bennak da laret deomp vefe mat, marteze, diskouez e oa ur vevh stallañ "paour-kaez klouedoù" hag "un nebeut archerien" en tu-all d'ar pont. Netra n'eo deut. "Savit ! echu eo pep

tra !..." ??? Diaes krediñ an den pe an dud a lare se, seder, laouen ; pe hegaset, rak ne felle ket deomp tec'hout kuit buan betek ar bar tostañ pe distreiñ d'hor c'hirri. Sofijet hon eus neuze, kerent ha mignonned, treuziñ ar pont, sioulik met start, en hor mennozh non pas plegañ dirak un nerzh diskouezet ken splann. Kredet hor boa vefemp bet heuliet gant lod vrasañ an dud. Mont betek ar c'hlovedoù ha chom e-pad ur prantad dirak, en un doare simbolek. Nebeut omp bet o treuziñ ar pont. Urzhioù a oa o tont deus a bep lec'h. Kontrol ha fuloret !... Peseurt pec'hed treuziñ ha mont dreist ... dreist da betra justamant ? Aze emañ an dalc'h ! Ne gav ket din vefe bet kement a reuz "en tu all" ma vefe bet holl ar vanifesterien da heul. Ne gav ket din vefe bet feulster a-berzh "hurluberlu", vel ma larit ken brav er c'hazetennoù, d'an ampoent-se.

Nerzh Diwan a c'helle bezañ un nerzh sioul : 1500 den, mammoù, tadoù, bugale, skolaerien, mignonned o treuziñ ur pont deomp vefe mat, marteze, diskouez e oa ur vevh stallañ "paour-kaez klouedoù" hag "un nebeut archerien" en tu-all d'ar pont. Netra n'eo deut. "Savit ! echu eo pep

Ivonig Larher

* kelaouennerien o deus skrivet ar genoù-mañ.

An Emsav unanet a-benn bloaz !

P'var strollad politikel breizhek zo o vont da savet listennoù boutin e pep hini eus pemp departamant Breizh a-benn miz Meurzh 1992, pa vo an dilennadegoù rannvroel er Stad C'hall. Unanet eta en em ginnigo neuze an emsav dirak an dilennerien. Evit ar wach kentañ e vo gwelet a-gevret UDB, Frankiz Breizh, Emgann ha Pobl war listennoù broadel, 'evit ma vo anavezet gwirioù Pobl Vreizh da zibab he hent en ur 'Vreizh adunanet'.

Pouezet e vo ganto war ar 'gweledadouriezh' muoc'h eget war an 'emrenerezh'. Chom a ra d'ar strolladoù-se d'en em glevout diwar-benn o diskleriadur d'an dilennerien ha da gavout an dud a vo lakat war al listennoù. Ma ne sav ket bech diwar-benn ar "sokialouriezh" (a zispilj da dud Pobl) pe implij ar feulster (ne vez ket kondaonet gant Emgann), Ma ne goller ket re a amzer e c'heller diskouez d'ar Vretoned un Emsav Politikel neuze a seblante ken bruzunet ha difedus betek-hen. Ma kenlabour ha ma poagn ervat an Emsav e c'halle bodañ en-dro dezhañ an dud kar-o-bro, strewet a bap tu, a zo prest d'e sikour da vont betek an trec'h met poent hastañ ac'hann da viz Meurzh !

Per Menez

UI listenn all gant CRB

Emañ CRB o vont da ginnig he listennoù e 4 departamant ar rannvro, en o fenn Charles Burel, eil maer e Skaer e Penn-ar-Bed, J.Louis Le Mée kuzulier Kêr e Lannuon (bet en UDB); Henri Lécuyer (a skriv e-barzh kazetenn "Pobl"), "l'Avenir de la Bretagne"; Mariannig Roparzh ha Kristian Demeuré (unan eus Krouerien Dazont - Unvaniezh Studieren Vreizh) e Bro Roazhon.

KOUMANANTIT BUAN : 150 LUR/BLOAZ
ESTREN-STAD 200 LUR
12 NIVERENN
KOUMANANT-SKOAZELL ADALEK 200 LUR
8, STRAED HOCHÉ,
35000 ROAZHON

Kuzul Meur Penn ar Bed

Lakaat ar Brezhoneg par d'ar Galleg...

D'ar 24 a viz Even e oa bodet Kuzul Meur Penn ar Bed. Araok plediñ gant teuliadoù ekonomikel pe o tennañ d'an endro e oa bet goulnennet digant ar guzulierien votiñ war doseroù sevenadurel. Dedennus tre eo gwelout pouez ar yezh hag ar sevenadur evit dilenni "Ti Penn ar Bed".

Ur film brudañ an departamant

Goulnennet e oa digant ar c'huzul degemer budjet ur film savet gant Ouest-France, Télégramme ha TF1 evit brudañ Penn ar Bed. Ar film-se da vozañ savet e galleg, saozneg, spagnoleg. Votet eo bet a du gant ar raktres gant ma vo savet ivez unan e brezhoneg diwar ali ar Gomision Sevenadur.

Mirdi ar Mojennoù e Brasparz

Kaoz a zo da sevel e Brasparz "Mirdi ar Mojennoù" gant ar pal d'orien an douristelezh e kreiz Breizh, met n'eo ket hep kudenn e vo savet : al lec'h dibabet a zo e kichen ul "lec'hienn warezet" ha n'eo ket sur e teufe a-benn CCI Montroulez da vodañ ar budjet. Votet ez eus bet neuze asant ar C'huzul Meur war an diazeznenn, gant ma vo an danvez sirius ha skiantel, ha ma vefe kavet un dachenn all er gumun. Daniel Créoff, kuzulier kanton Uhelgoad en deus kinniget aozañ ur referendum ma n'eo ket a du tud al lec'h gant ar raktres, Jacques de Menou, eñ en deus diskleriet "arabat e vefe spontañ an dud gouest da bostañ arc'hant aze".

1,3 milion evit stummañ skolaerien divyezhek brezhoneg-galleg

Setu da heul unan all ouzh an divizoù a bouez bet votet gant ar C'huzul : "Evit pezh a sell ouzh stummadur ar skolaerien divyezhek, ez eo bet

goulnennet diganeomp gant Diwan, Skolig al Louarn hag U.G.B., votiñ war un doser kinniget ganto. Kreskiñ a ra bap bloaz ar skolioù divyezhek eus 20 da 30 %. Skolioù a zo bremañ e 32 ger e Breizh, 17 e Penn ar Bed. Ret eo respont d'ar goulnenn, hag ar stummadur a rank bazañ a-zaore, met n'eo ket e gwirionez eus ar stummadur aozet, an IUFM en defe gallet aozañ ar stummadur-se met ne seblantont ket kemer an hent.

Ar raktres a ginnig ur c'hursus war 2 vloaz ha 80 sizhun, gant prantadoù teorikel ha pleustrek. Ar budjet evit ar bloavezh kentañ a bign da 2,4 mF, goulnennet e vez 1,3 mF evit lodenn Penn ar Bed".

O kinnig an doser ez eo bet meneget gant J.P. Thomin e oa a du ar muiañ niver e Bodad an Arc'hant gant ar raktres. Maile maer Brest en deus neuze estlamm "Ne c'hellan ket gouzout e vefe klasket ober atav memestra evit ar Brezhoneg hag evit ar Galleg". Disoc'h ar vot : an holl a du nemet Maile, Gourmelon, Abiven. (Brestis ar P.S. !).

Keleier Breizh war M6

Goulnennet e veze ivez arc'hant gant ar chadenn skinwel M6 evit savet 6 munutenn keleier diwar-benn Breizh. Diviz ar C'huzul Meur : a-du gant ma vo an hanter e Brezhoneg. Peadra da vountañ FR3 d'ober muoc'h neketa !
Elena Riou

Kaozioù

"Vive le Quebec libre !"

Chom a ra De Gaulle ur skwer evit ar bolitikiourien, evit Raymond Forni da vhanañ. Hennezh, kannad P.S. eus departamant Belfort anezhañ, zo bet e Bro-Suis o huchal "Vive le Jura libre". Ha pa zaou da Vreizh ?

Gouennelouriezh

"C'Hwezh a ouennelouriezh a oa gant komzoù Chirac" (pa oa o komz eus c'hwezh boued an embroid), eme Edith Gresson, a anavez mat micher he c'henvreur, hag a rae "razhed" ouzh Japaniz n'eus ket gwall bellou.

Beaj Studi en Euskadi

Piv a oa war golo niverenn ar 27 a Vezheven eus ar gelaouenn euskarat "Enbata" ? Jean Yves Cozan, en e sav, o prezegenniñ! Biskoazh kemend-all ! Titl ar pennad er gelaouenn a oa "Ils ont des "ronds" vivent les Bretons !"...

Goude Bro-Elzas ez eo eta da Euskadi e oa aet dileuridi Departamant Penn-ar-Bed da welet penaos e vez graet war-dro Sevenadur ar Vro.

Talvoudus eo seurt beajoù moarvat. Div evezhiadennig a c'heller ober marteze, avat. Daoust ha ne vefe ket tu da lakaat tud a seurt gant Ambroise Guellouc da veajiñ un tamm ivez ? Vat a rafe dezhañ. Pa weler anvioù an dilenni di a zo bet veajiñ, a-hend-all, ne c'heller ket mirout a soñjal ez eus re zo en o zouez o devijig lazel o flas da re all... Abaoe keid-all e embannont bezañ difennerien-vaur yezh ar Vro... Gortoz a reer atav gwelet panelloù brezhoneg en o c'hêr avat...

A oa aet da veajiñ : Jean- Pierre Breton, André- Cheminant, Jean- Jacques Cléach, Jean-Yves Cozan, Jean- Glenn, Daniel Créoff, Yvon Le Bris, Jean-Yves Le Meur, Robert Moreau, Jean-Pierre Thomin, Yann- Fañch Kemener, an Ao. Le Blas ha tri c'hazetenner (Sell 'ta ! Ur c'hazetenner eus "Bremañ" evit ar c'hentañ tro, e Korsika ?).

Anam Gredig

1989-1991 Beziat Gwirioù Mab-Den

Harzet e oa bet ar Marokkoad Abdel Moumen Diouri gant ar bolis c'hall, hervez un henvoaz diazezet mat e 1942. Neket d'ar Gestapo avat ez eus bet roet urzh d'e gas, hogen da boliserien Bro-Gabon, evit sioulaat roue Marokko : ar Republik Chall e servj ar Roue, biskoazh kemend-all ! Pell emaoamp diouzh lidoù republikan 1989 !... Pelloc'h c'hoazh diouzh gwirioù Mab-Den, mojen-diazez ar Republik C'hall ! Reñ ur repud politikel da mignon brasañ ar bourev en doa e jahinet, un toullad bloavezhioù zo, sed a oa diaes da reñ da lonkañ !

Abdel Moumen Diouri

Goude herzel, divrudañ.

Hervez un henvoaz polis all, anavezet mat gant an Emsaverien (ho pet soñj eus Jean Groux), ez eus bet klasket louzañ brud ar stourmer Marokkoad : ouzhpenn komz gant Irakiz ha Palestiniz, braouder muzulmat ha me oar (torfed aotreet d'ar stadoù hepken) en doa kredet chom hep paeañ talloù d'ar stad c'hall, evel nousep politikar gall gwennet hag amnistieta. Ha Mitterrand end-eeun o vont da zigareziñ labour e bolis ! Hogen sklaer an traoù : hervez ar gwir ne oa abeg ebet da gas kuit enebour ar roue. Nemet servj interestoù ar Frañs hag aberzhiñ dezho gwirioù Mab-Den : un henvoaz gall, a laran deoc'h.

Loeiz Mahe

Giovannelli: galv a-enep d'ar varnadenn

Lez-Varn Angers he deus roet e soñj d'ar 26 a viz Even a-zivout diskleriadenn Jean GIOVANNELLI, kannad P.S. gall ar Mor-Bihan, bet embannet d'ar 17 a viz Eost 1989 en Ouest-France ha La Liberté du Mor-Bihan.

Nac'het he deus heuliañ ali Prokolor ar Stad c'hall a choulenne a-enep dezhañ 40000 lur gall a dell-gastiz. An abegoù he deus roet : diaes e veze anavezout unan bennak war al luc'hskeudenn bet embannet e-barzh unan eg ar c'helaouennoù, ha taget oa bet ur "strollad manifestarian" ne c'helled ket anavezout e-touez ar re a gemere perzh er vanifestadeg. Gout a reomp dija ez eus bet stourmerien oc'h embann o youl da gas an afer betek al Lez-Varn engalv, diazezet e Angers ivez.

K.a.D.

Kaozioù
Edo Diskar-Chistr-Trank (ar politikour gall anavezet) e ti Louison Bobet e Kiberen p'an doa lavaret ("Le Journal du Dimanche" 2/6) : "Bez' ez eus traoù a-us d'ar politikerezh. Bez' ez eus talvoudoù, reolennoù, ur voraliezh". Ha diamantou.
"Insuffler l'espoir", eme Fañch Kozh. Ar souffleuz a zo vont da gemer lec'h ar rozenn weñvet evel arouez ar PS ?
Pe ar biniou ?
M.K.

Euskadi

Dilennet ez eus bet ur maer eus ar P.SOE (P.S. Spagn) gant sikour mouezhioù ar PNV e kêr Donosti. Harkied a reer eus tud ar PNV bremañ er vro.

"Corsica Nazione"

D'ar 15 a viz Mezheven e oa etre 5000 hag 8000 a dud (hervez ar bolis pe an azerzien) o vanifestiñ en Aiacciu a-enep ar stad c'hall a nach anavezout pobl Korsika, galvet ma oant gant an emsav adunanet (ne vanke nemet an MPA) : UPC, A Cuncolta, ANC hag ar Re C'hlas. Hervez hon c'hontoù a oa eta 2 % eus an evezenn er vanifestadeg-se (250.000 a annezidi).

Breizh-Euskadi

Kendiskleriadur E.H.E.-S.A.B.

D'ar Sadorn 15 a viz Mezheven e oa aozet ur vanifestadeg e Baiona gant ar strollad E.H.E. (Euskal Herrian Euskaraz). Tost ur mil den bennak a oa deut da ziskouez e youl : gounit ur statud a yezh ofisiel evit an euskareg.

Pegsun : "Euskareg ofisiel diouzhtu !"

Pedet e oa bet Stourm ar Brezhoneg ha diouz ar beure, araoK ar vanifestadeg, e oa bet un emvod eskemm keleier etre E.H.E. ha S.A.B.. Ha goude e oa bet un emvod all gant kazetennerien ar vro, lec'h ne voe graet nemet gant an euskareg hag ar brezhoneg. Da gefher an emvod-se e voe kinniget un diskleriadur kensinet gant Euskal Herrian Euskaraz ha Stourm ar Brezhoneg. Anat eo ez eo heñval palioù E.H.E. ha S.A.B. evit pezh a sell ouzh an euskareg diouz un tu, ha diouz un tu all evit pezh a sell ouzh ar brezhoneg. Kroget o doa stourmerien E.H.E. da livañ

panelloù-hent gallek arlene, e deroù an hañv. Evel e Breizh n'eus bet nemet ur respont gant ar Stad C'Hall : harzhañ tud hag o c'has dirak al lezioù-barn (ar prosezioù politikourien ar vro zo bet un tamm kemm enne : ma nac'hent reiñ gwirioù d'an euskareg war vord an hentoù ha ma c'houlennent kastizoù evit an "dorietourien" (s.o. Bremañ), n'o deus pleget, n'eo ket dre m'eo gwellaet o spered, met kentoc'h dre ma kavont re goustus ar panelloù da cheñch (s.o. lizher sinet gant J.P. Destrade) ... setu petra eo sammañ kiriegezh !

H.B.

Bep a vanniell triv... dirak "Villa Bakia", lec'h m'eo annezet kuzul departamant ar Pireneoù Atlantek

Parti socialiste
Fédération des Pyrénées-Atlantiques
Secrétariat Pays Basque
63 rue Bourgnou - 64100 Bayonne
☎ 59 59 24 05
Bayonne, le 22 avril 1991
Plan départemental de signalisation bilingue

L'opportunité se présente-t-elle maintenant ? Ne cédon-nous pas à une pression ? Celle notamment de l'association "Euskal Herrian Euskaraz" qui a ouvertement revendiqué la dégradation sauvage de dizaines de panneaux ?

Après l'examen et en réponse à ces questions, le Secrétariat Fédéral du Pays Basque du Parti Socialiste, réuni le 8 avril dernier, s'est prononcé unanimement en faveur du bilinguisme sur les plaques de signalisation routière : le bureau fédéral du 22 avril 1991 a confirmé cette décision de principe.

Pour alimenter utilement la réflexion sur ce problème, rappelons :

1- que basques et béarnais organisent une campagne unitaire (à laquelle participe Par Noste) visant à satisfaire la revendication de panneaux bilingues ;

2- que l'Assemblée générale des Amis gascous a voté, elle aussi à l'unanimité, le 26 janvier 1991 une résolution allant dans ce sens ;

3- que le coût de restauration (en fait de remplacement) des panneaux badigeonnés s'élève en première approximation à 2 MF (sans compter les toutes récentes dégradations intervenues en Béarn, canton d'Arthez entre autres) ;

4- que l'entêtement des responsables de ce vandalisme n'a aucune raison de s'arrêter, ce qui promet pour les cinq années à venir des dégradations de plus en plus nombreuses et, ce faisant, des dépenses sans cesse croissantes de remise en état.

En conséquence, le Parti Socialiste estime politiquement utile de poursuivre une démarche dans trois directions :

1) en direction de l'Etat, par l'intermédiaire de son représentant, le Préfet des Pyrénées atlantiques, afin de sensibiliser les pouvoirs publics sur cette question et d'envisager le caractère bilingue, voire trilingue, de la signalisation le long de la RN 10, partie Pyrénées-Atlantiques.

2) en direction du département, pour que le groupe socialiste du Conseil Général propose un plan départemental de signalisation bilingue, tant en Pays Basque qu'en Béarn, dont la concrétisation étale sur trois ans par exemple, intègre les considérations linguistiques de l'étude engagée à cet effet par l'Institut Culturel du Pays Basque.

3) en direction des communes, au travers des maires PS siégeant au Syndicat Intercommunal de gestion de l'Institut Culturel, pour les inciter à suivre les expériences de signalisation bilingues déjà entreprises par certaines d'entre elles.

Jean-Pierre Destrade

Stourm ar brezhoneg Kernev-Izel

Trav Stourm ar Brezhoneg Kernev-Izel a zegas da soñj da vared Triagad hag An Ederm ez eo prest ar barrou-livañ hag al liv du da labourat, mar kendalc'hont da nach lakaat panelloù brezhonek en o c'hérioù. Efadust hon doareoù-stourm zo anavezet mat... Chom a reomp war evezh, ha ne lezimp den, ha pa ve maer, d'ober fae war hor yezh vroadel. Fla vimp klevet arvat... Kradif a c'hellad e oa fin d'an doareoù-se, a zo kazus d'an holl, hag e oamp o vont da gaout un diskoulm a oa an holl a-du gantañ.

Kradif a c'hellad e oa anat d'an holl abaoe ur pennad amzar ha doa hor yezh ha flas war vord an hentoù kenkoulz hag e lec'h all... Diennidi diwarlerc'h avat, bouzar ouzh ur goullenn reizh, ne gomprenont nemet lezenn ar vach, pe hini ar barri-livañ... Patz eo gwelloc'h ganto foaltrah gwenneien ar c'h'humon o kempenn panelloù duet, kentoc'h eget lakaat panelloù brezhonek evel ma ra an holl, ez omp-ni prest da reiñ labour ha dispign dezho, keit ha ma vo ret. BeteK m'emaomp ganti e tegasomp da soñj ez eo labour bodad al Lec'havadurzh e Skol-Uhel ar Vro zo da vezañ dalc'hent kont anezhañ evit ar stummoù brezhonek da lakaat war ar panelloù... Gant ma vimp klevet...

Embann a ra Stourm ar Brezhoneg Kernev-Izel bezañ koltaret ur c'hant panell bennak e kanton Pouldreuzig ar 17vet a viz Mezheven, kement ha reiñ da c'houzout d'an aotrou A. Gellég n'emaomp ket e soñj e lezel pelloc'h d'ober fae war ar brezhoneg ha goap ouzh an dud... Bremañ ma'z eo krog ar braz eus an diennidi da gompren ez eo un dra vat diwarlerc'h bennak d'ober kontrol dimp. Hag evit a sell ouzh maered kanton Pouldreuzig a zo aet da haul A. Gellég, furc'h ha gwelloc'h e vefe dezho mont da haul o c'h'enseurted o deus staliet panelloù brezhonek en o c'h'umuniù hep gortoz ma vefe louzet o fanelloù hag o brud vat...

Dileuridi EHE ha SAB dirak ar gazetennerien (Herve Bihan, Iwan kadored a-zehou, hag Y.M. Moal)

Kendiskleriadur Baiona

Ni, Stourm ar Brezhoneg hag Euskal Herrian Euskaraz, kevredigezhioù div bobl wasket eus ar C'Hwec'hkogn, a embann :

1) He deus pep pobl gwir d'he disheñvelled yezh, da anaoudegezh he yezh, da anaoudegezh he dibarded tir ha yezh.

2) He deus pep pobl gwir d'ober gant he yezh er vuhez foran ha kevredigezhel, koulz dre gomz ha dre skrid :
- Er gwazadurioù publik pe brevez ;
- post, talihou, klabfidi, lezioù-barn ...
- En embregerezhioù publik pe brevez.

- War tachenñ ar panelloù hentoù ha stradoù.

3) O deus ar vugale koulz hag an dud deuet gwir da vezañ kalennet en o yezh.

4) O deus hor yezhoù gwir da gaout lec'h er yoc'hstlenn unyezhek.

5) Ez eus gwir d'ober gant hor yezhoù e pep degouezh eus ar vuhez sevenadurel ha sportel, koulz dre gomz ha dre skrid.

Daoust d'ar gwirioù-mañ bezañ gwirioù diazez ha dinac'hus, ha pa zalc'h stad hor yezhoù da vezañ gwashoc'h-gwazh, ne ziskouez ar pennaerezhioù nemet dismegañs ha diseblanted. N'eus hini ebet eus an 38 danvez-lezenn raktriset a-zivout ar yezhoù gwasket na vije bet kaset da benn. Goude dek vloaz dindan renerezh Mitterrand, ha se daoust d'ar promesaoù, enklaskoù hag emvodoù niverus, n'eus diwanet netais reus.

Dirak youl fall ar galloùoù stad ha lec'hel o deus divizet an emsavioù yezhel en em glevet, dreist-holl e Breizh hag en Hanternoz Euskadi, ma vez renet stourmoù a-benn lakaat anavezout hor gwirioù yezh, hor gwir da gaout panelloù-hant divyezhek, ur yoc'hstlenn unyezhek.

Ni, a sin amañ dindan, a embann savell a-du gant an holl stourmoù-se. Ur wech c'hoazh e c'houlennomp groñs :

- Lakaat anavezout ent ofisiel hag ent lezennel kement yezh a zo er C'Hwec'hkogn, gant an holl c'halloudoù

stad ha lec'hel.

- En tu all d'ar statud-se, sevel ur gwir bolitikezh adpilaouañ ar yezh, e kenemglav gant an ensavadurioù sevenadurel.

- Derec'hel kont eus al labour kaset abaoe bloavezhioù gan ar c'h'verdigezhioù ha yoc'hstlennnoù a seven ul labour a wazadur publik (Diwan, Seaska, AEK, Skingomziù, hag all).

- Reiñ gwir skoazelloù, a-fed arc'hant, datar ha tud, da lakaat talvezout ar politikerezh-se. Nac'h et e vez hor sevenadurioù ha goap a vez graet outo gant ar Stad C'Hall abaoe bloavezhioù ha bloavezhioù. Digoll a zie deomp. Embann a reomp e labouro Stourm ar Brezhoneg hag Euskal Herrian Euskaraz a-gevret a-benn tizhout ar pal-se.

S.A.B./E.H.E.
Baiona 15/06/91

S.A.B.

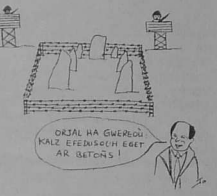
Setu an hañv : Brezhoneg ebet ken er skinwel !

Bep bloaz, pa vez an hañv o tont, e c'hall ar Vrezhonegerien mont da ebatal discursi : abadenn ebet ken er skinwel evito...

Setu ar pezh a c'hoarvez ur wech ouzhpenn gant ar c'hoarioù tennis e Roland Garros...

- Degas a reomp da soñj : 1) e vez paeet an taos skinwel gant ar Vrezhonegerien ivez. 2) e vez roet argant ouzhpenn da F.R.3 da sevel abadennoù brezhonek gant ar C'Huzul-Rannvro (B 4) : etre 700 000 ha 750 000 Iur gall bep bloaz. GREAT VEZ GOAP OUZHIMP ! Gervel a reomp ar Vrezhonegerien hag ar Vretoned kar-o-yezh : 1) da sevel a-enep da seurt dimegañs, 2) da nach paeañ an taos skinwel d'ar Stad C'Hall, evit diskouez HOR YOUL DA GAOUT UR CHADENN SKINWEL E BREZHONEG.

Lalonde : saveteñ an amveva e Breizh Da goulz "devezhiou an amveva" (5-10 a viz Even) e voe lakaet 20 lec'h dindan warez ar Stad gant Brizh Lalonde evit enebiñ ouz bilizadur aodoù Breizh. Karnak ivez a vo gwarezet : evit mirout ouz ar peulvanou a gouezhañ rak pilbaserezh an douristed e vo gronnet al lec'h gant orjal ha savet e vo gweroù evit an dud da sellet a-bell.

Trech' ar S.U. war Irak 8 gloazid, 20 prizoniad e Washington 10 000 soudard, 8 polis gloazet (ne lavarer ket hag-eh e gant peoc'hgarourien pe gant soudarded), 20 peoc'hgarour kraouiet ; sede disoc'hoù lidaged trech' ar S.U. war Irak e Washington e deroù miz Even.

Endro

Aodoù Leon a goll, ez-naturel, ur metrad douar bep bloaz. Hogen bremañ e vez sunet traehz an Aber Benaat gant teir bag an embregerezh "Baskont", hag a zo en am lakaet tost da 1 km eus an aod, lec'h ma n'eus ket muioc'h evit 9 m. a zour. Douarourien Breizh o deus aon ez afe war vanaat diskar an aodoù ha sevel-live ar mor, abalamour d'an tennañ-traehz-se hag a zo ken tost ouz an aod. An enklask foran war talvoudegezh an oberoù-se en deus aotreet an embregerezh Baskont da ganderchel, en desped d'an all kontrol bet roet gant ar c'humunioù a-dro-war-dro. Goulenñ titouroù ouzhpenn digant an SEPNEB, 186 str. Anatole Franco, 29200 Brest, ha klemmit ouz an Embregerezhioù Baskont, le Passage, 29870 Landada.

Daoust d'ar brizhkredennou ez eus bet degemeret ur plac'h, arbennigourezh ar an ekologiez, hag ezel eus ar strollad "Robin des Bois", war-bourzh bigl-pesketa ar Vro-Vigoudann, ha kement-se a-benn evezhañ ar rouedoù nevez pesketa an ton, rouedoù aozet evit mirout ouz an dellinoù da vezañ tapet enno. Bep a zaou zellin a oa bet tapet warlene gant ar bigi a oa aet da besketa an ton eus keinvor Bro Bortugal betek Mor-Iwerzhon. Ra vo frouezus ar chenlabour pesketourien Breizh hag an Ekologourien !

Brezel ekonomikel

Hon erming bac'het

Tro ho peus bet da c'houzout dre ar gelaouenn-mañ, peseurt diaesterioù a oa bet graet d'un distilherezh lambig eus Plovelh (Kemper) : prest e oa ur marc'hadour evajoù-evil-touristed eus Roazhon, Fisselier e anv, da gas e rener, Guy Le Lay, dirak al lez-varn, ma gredfe hemañ skrivañ "lambig" war e vouzilhnoù ... lambig ! Perc'henn e oa, a lare, war ar ger, dre ma n'oa graet ur "merk depozet" dioutañ. E gwirionez n'an deus graet netra, marteze zo deuet un tamm furnez dezhañ diwar alioù tud gouzidik a-walc'h war hor sevenadur hag hor yezh. Abaoe e ya mat an traoù gant an embregerezh vihan a bro c'hlaizik : labour a zo bremañ evit ouzhpenn dek den, ha kalz berzh a ra produioù an avaloù. Setu ma kaver war an diketenn lambig, ar ger LAMBIG, evel just, hag ivez, treset warni, un erming. Netra souezhus, rak implijet e vez kalz hon arouez broadel evit produioù eus ar vro (gwastel, evajoù, krampouezh ...). Netra souezhus kennebet gwelout hon erming war produioù Fisselier eta. Reizh betek-hen, lennerien ? Ya, a soñjit c'hw. Nann, a lavar Fisselier. Rak war-nes enrollañ e erming en I.N.P.I. (*) emañ-eh. Ha war zigarez se, en em lar gouest da gas dirak al lez-varn neb a implijo arouez hol loenig war e brodiou, Guy Le Lay an hini kentañ. Diwallit toudo, pe ne vo ket mui an Erming, arouezh Breizh, nemet perchenniezh un den, (a estren vro evel just !) hag ur skoll war hent ar re all. Souezhus eo memestra gwelout e c'hellfe ur ger boutin, ar ger lambig er skour-mañ, pe un arouez ken boutin all, an erming, bezañ gwerzhet gant an I.N.P.I. da hini pe hini. Sed aze un doare kenwerzh iskis diwar goust hor sevenadur hag hor yezh. Peseurt aozadur Breizhat a vez goulenñ digantañ e all war kement-all ? Daoust ha n'o dije ket, da skour, ar skolloù meur pe Skol-Uhel ar Vro, o c'her da lavarout, dezho da glask ispisialourien mar bez ezhomm ?

Ret eo evel just ober an diforc'h etre ar pezh a zo d'an holl, hag ar c'hrouidigezhioù gwirion hag orinel. Ha pa vefe "kavadenn" Fisselier unan eus ar rummad-mañ (!!!), n'eo ket un digarez evit kiask laoù d'ar re all, daoust da bezh a soñj e guzulierien stallet e Pariz. Na lazomp ket pinvidigezh hor bro mont etre daouarn laeron diouziek, ha leun a zismegañs evit ar Vretoned, o istor hag o dazont, o sevenadur, o ekonomiezh, o labour, hag a-benn ar fin o bara pemdezidik. G.G.

* I.N.P.I. : Institut national de la propriété industrielle.

Mousfent

Soubenn o trenkañ e Bro-C'Halia

Ur vro hep karienn-anv a zo eus Bro-Vreizh, evel ma skriva Morvan Lebesque. Ret deomp Bretoned eta kemer an tremen-hent hag ar gartenn-anv a vez roet deomp - gwerzhet pa lavarin mat - gant melostradurozh ar Stad c'hall, ha bezañ anavezet evel biskoazh neuze, pa vennomp mont da veajiñ da bell-vro. Diouz klevout ar pennadurezhioù gall e vefe tu deomp da fougasiñ, rak kaout un tremen-hent gall setu peadra da fougal. Lennerien Bremañ, ha pa va pep a dremen-hent gall ganto an o chakod, n'int ket tud da vabafsal war seurt digarezhioù marvat, furoc'h e kavan koulskoude lakaat dindan o fri ar pennad divalv a zo tu da lenn en ur gazetenn amerikanek, diwar-benn ar pennadurezhioù gall.

Un impalaerded war he zalarioù

"E PARIS emaoimp, daou zvezh kent "ides" miz Mae, er bloaz MCMXCI. War o gwel e vrak kuzulierien an Impalaer Francisus Mitterandus, emañ o c'hedall ur vreatadeg hag a vo dalc'het er Senad diwar-benn distalidigezh al lastez skinoberius. E peoc'h e vev Parisiz, goude bezañ dizarbenet bagadoù gouez an Irakiz a argase an impalaeriezh war-zu ar sav-heel.

E-doug ar beurevezh en deus baleet an impalaer a-heel ar stêr d'iber, e-ser e zaou gollidat, a laka e fiziñs enno, Attala, ar bankour, ha Dumasus, en ur brederiñ war dizalc'hed c'hanas e brokonsul, Michelangelus Rocar. Hemañ a ginnig ober diouz e benn a-zivout ul lezenn diwar-benn ar retered. Attala, hag eh buhezskrivour hag istorour d'e veno, a gas flourk da goun da gCaesar, so Rocar diskennad unan eus nebeud izili ur rangdennad gristen dianvek, ha n'int ket bet plaoulet holl e-kerz an darvoudoù 300 vloaz zo ; ne baeoizo ket an tregas gant seurt den, emezañ, Bremañ p'emaint o chofañ lodennou fonnus a c'hilled-traehz, a gig houad rostad, hag a g'c'rdeme brulee" e tisplegont pep hini e all. Plantañ ur gontell en e gain, pe e zibrenestrañ setu al Attala, a vez mezvennet gant an uhelder. Dumasus, hag eh awenat gant an uhelder, a zo a-du gant ar c'houantenn pe un istrenn vrin.

Ur pismiger a oa eus Caesar Francisus, na blijte ket dezhañ ar feulster diaz pa gave tu d'ober e mod all. Mail a oa warnañ a-hend-all. Germanica, bro ar rummadou teutonik a loubre ar Republik bep an amzer, a ziskoueze he rogeniez, daoust dezhi bezañ o talañ diouz he zu, ouzhi aloubidigezh he zifrad gant meuriadoù o tont eus ar Balkanioù. Petra bennak e oa aet Republik veur Galia da Impalaerded abaoe pell, gant ralec'hioù diaman e Kêr Vaghad hag e Kêr Glermont-Ferand, e oa bizhidennadegoù da vezañ dalc'het ar bloaz war-lerc'h, a-benn mirout liv an demokratelezh war ar vroad, Degaset e voe da soñj da gCaesar gant e wreg Daniela, a oa entanetoc'h ha digermesoc'h hec'h amlen, e fizie ar bobl ennañ evit kemenn e vannon a-zivout ar retered "hag ouzhpenn, emez, biskoazh n'eo bet Rocar tost d'ho kalon, n'eus forzh penaos".

Michelangelus Rocard

Mont a reas Caesar da weladennañ e guzulierez nesañ, Madame Soleil, belegez veur rangdenn ar urisunourien vabliorian. Degas koun dezhañ a reas-hi ne oa bet e blanedenn biskoazh lec'hiet gwelloc'h en arouezlec'h, abaoe "daoust da zek vloazvezh a zigreiennañ e kas pep hent da Bariz dalc'hmat". "Poant skell" emez c'hoazh. "Da Rocar em bija lavaret diwall diouz kreiz miz Mae, ma vije deut da c'houlenn ma all diganin, marse avat ne zeu d'am gweladennañ". Buan e peliasas Mme Soleil an taolioù faulster bet enaout gant kuzulierien gCaesar. En o lec'h e alias Caesar d'e stepel d'ar bleizbroched, er Mondi pe e Liberato, ar re levezonusañ eus kadennou ar Republik. Gant e arouez-war-grech er Skuilh-Dour, ned a marse dezho. "Grit dezhañ an em gavout degemeret divalv. Padit anezhañ d'an abadenn evit deket vezañ-ha-bloaz hoch impalaerded, met e lakait e penn izel an daol, tost d'ar gegin".

Ur c'huzulier tost d'an Impalaer e oa Galus Seguela, pa an doa aozet meur e stourmadegoù murivañ evit an dilennadegoù diwezhañ, o skeudennañ Mitterandus a kreiz ur maeziad roz-aer; staget e voe da stroballet Rocard. "Ma ne zeu ket e daol da vat gantañ". Eme ar steredourez "e vo savet ul levr gant Mincus an embregere pe gant Regis

Debraius, bet gwechall o stourm evit ar sklaved. Ha c'hoazh e c'helle ar prezegenner meur, B.H.Leviticus, kemenn ez eo Rocar diamzeret krenn evit k'firedour".

An daiz war-lerc'h e voe goulenadenn Galus Seguela dre zougmouezhiou, e Forum des Halles, da vare ar birvil bras. "Poent eo da Rocar mont da birchirinañ er gouelec'h, a gav din" a lavaras-eh, stumm ar godis en e vouezh. "Evit sevel ul levr marteze." Pa da vare ? "Perak ned afe ket warc'hoazh ?"

Ne oa ket ur c'hwitout eus Rocar. Ne oa ket diwar ul lignez e senatourien genwad. Stourmañ kadarn a reas, o terehel penn a-heel daou zvezh. Kazetennerien a vez war e seullioù o c'houlenn displegadurioù digantañ, pa n'oa ket bet gwelot e ti ar Senad, da gervar er vreatadeg diwar-benn dilaozidigezh al lastez skinoberius, un danvez-lezenn e oa tomm outañ. Ne reas ket ouzhpenn sevel e zorn evit saludiñ an engroez, diouz e garr du. Laurentius Fabius avat, unan hag a oa arrouet kaer war an doare d'eh em laerezh dre ar prenester a-youl-vat, a-raok lammat drezo dre heg, a alias anezhañ da vont kuit.

E belbi ez eus eskenmerien-archant an Tampi, hag a reas e broed ar c'helou dre ar vro. An trafikerezh a vez e reuz e-pad div eurvazh betek ma voa Edita Livia Cressona ar vaocuz kentañ anvet d'ar garg a b'Procursul ar Republik. Ministr ar sevenadur, Galus Langus, a oa o reiñ lañs d'ur stourmad bruderezh evit al liozhañ, dre ar vro a bezh, a-benn hollañ an ekolojisted, pa voe anvet da vinstri an deskadurezh, a-gvret gant e goskoriañ trullerien, en o zouez steredennou ar sonerezh rok ha renerien c'hoariva.

Siwazh, adreizherezh rei-holl an deskadurezh med eus ket da benn mat, hag aloubet e voe ar vro gant rummadou eus Germanica, kalz barrakoc'h war ar matmatikoù hag an iljineriezh. E-keit-se e anvas Caesar ki Sant-Bernez e wreg da vinstri ar sevenadur, hag eoa o violonañ en Opera Bastille, pa oa Paris e vont e piadou d'an draftkierien japanat. Se avat a zo un istor all.

Troet diwar ar Saozneg "ALL GALL ON THE IDES OF MAY" gant Alexandria Tuttle embannet gant "The Wall Street Journal"

kement-se hag ur pal da dizhout evit ar Valted all.
War-lerc'h Estonia ivez e save Breujoù Riga a-du gant an dizalc'h politikel d'ar 4 a viz Mae 1990, gant divizoù lakaet, avat : ne dalvezje an dizalc'h-se nemet goude bezañ en em glevet gant Moskov war an doare da viret liammoù 'zo gant an URSS.
Abred a-walc'h e oa bet adsavet gant ar Valted aozadurioù kendivizout a-benn krefhaat hag unaniñ oc'h emsavioù. Esaat a reont bezañ dorn-ha-dorn evit talañ ouzh galloud Moskov ha n'eo ket ken aezet-se, gant ar c'hennm a zo etre Lituania Katolik, 80% a Lituania enni, Latvia Luterian, 52% a Latvia hepken, hag Estonia he yezh disheñvel-mik diouzh an div all, douget da drefiñ he selloù war Suomi, ken tost e-keñver ar sevenadur, ar yezh hag al lec'h.

Goude an darvoudoù heugus, d'an 13 a viz Genver, e Vilnius ar bloaz-mañ, e oa bet tenn e Riga ivez, e-lec'h ma voe taget savadurioù ofisiel gant soudarded mministrerezh an diabarzh, ar "bonedoù ruz". Lazhet e voe un den, ha gloazet meur a hini all, en o zouesk unan a oa o filmañ an darvoud.

Bremañ

Ur votadeg zo bet graet diwar-benn an dizalc'h politikel dres a-raok an hini kinniget gant Moskov war lezenn-diazaz nevesat an URSS. Gant ar "ya" ec'h eas ar maout e Latvia, evel en div republik bait all, hag, a zo souezhusoc'h, gant 73,6%. Diskouez ervat a ra kement-se ec'h eo gwriizenned mennozh an dizalc'h broadel e-metù an divrodi eta, pa c'h eo bet aprouet gant ul lodenn anezhe dre ret, hervez an dregantad.

E Breizh

Ur bobl a ganerion a zo eus Latvia ivez. Ha dre lazoù kanañ an hini e vo liammoù etre Breizh ha Latvia pelloc'h, peogwir e vo gevelllet laz-kanañ "Kanerion an Oriant" gant ul laz-kanañ eus Ventspils (kêr vras war aodoù ar mor Baltek).

D'an 8 a viz Gouere eo bet lidet ar gevellerezh e ti-kêr an Oriant. J.Donnart

Slovenia ha Kroatia war hent an dizalc'hiezh
Diouzh ar reter e c'hwezhañ an avel...

Bloaz zo e oa laouen holl pennoù Stadoù ar C'hornôg. D'an traoñ e oa ar gomunouriezh o vont. Ha setu bremañ ma'z eus deuet un tamm frankiz d'an dud, ma krogont d'ober o begoù figus. Arabat mont re bell evlket ! Doujomp d'an harzoù, doujomp d'ar Stadoù ha pa vent bet savet o waskañ pobloù...

Kredifñ a rae da Gornôgiz zo ez efe katav an istor war ar memes tu, a Gornôg da Reier. Ur c'horfad aon a zo er re-mañ o welet harzoù sakr ar Stadoù gwallgaset gant pobloù re a c'hoant frankiz enno. Ha n'eus ket tu zoken da ober un doare kemmesk etre broadelouriezh ha komunouriezh. Ar pobloù o deus distaollet an doare splannañ ar renad kozh eo ar re a zo hiziv e penn ar stourm evit ar gwiriou broadel... Diaes eo ivez, evel ar PCF, hiraezhiñ d'ar renad kozh ha klask lakaat da gredifñ n'eus nemet kilstourmerien eus brogarourien Slovenia ha Kroatia...
Talvoudus eo keñveriañ emzalc'h Alamagn ha Frañs e-keñver enkadenn Yougoslavia. Darev eo an Alamagned da zegemer dizalc'hiezh Slovenia ha Kroatia. Ar c'hallaoued, avat, hag int kempoell, o deus komprenet petra zo krog en Europa. Gouzout a ouzont e vo kontammet ar c'hwechikorn, deiz pe zeiz. Hag ar fed e vije bet strolladoù broadelourien Euskadi e-louez ar re gentañ o tegas o skozzell da bobloù

Slovenia ha Kroatia ne c'hell nemet startaat mennozh politikourien ar Stad C'hall.

Un trec'h kentañ

Evit kazetennoù Slovenia ez eo splann an traoù : kollet eo bet ar brezel gant Yougoslavia en ur ober tri devezh hepken. O kuitañ ar vro emañ arme ar c'hwevad bremañ.
Un trec'h all a zo bet. Etrebroadelaet eo bet ar gudenn. Ret eo da Velgrad derc'hel kont eus galloudoù all Europa ha ne vo ket tu ken d'ar galloud serb klask renkañ an traoù evel ma ne vefe nemet un afer diabarzh.
Daoust ha ken aes-se e talc'ho an traoù da vont war-raok avat ? E Kroatia, ma'z eus kalz Serbed o chom, daoust ha tu vo da dremen hep emgannoù gwadek ? A-raok pell ec'h adkrogo Albaniz ar C'hosovo gant stourm ivez hep komz eus pobl Makedonia rannet etre pevar zamm gant Stadoù Yougoslavia, Bulgaria, Gres hag Albania...

P.L.

Kanerion Skol vuzik Ventspils e Latvia a oa deut da ganañ e meur a lec'h e Breizh e derou miz Gouere.
Pemp Kaner ha daou-ugent int. Pedet e oant bet gant Kanerion An Oriant.
E Roc'h St Andrev e kichen Ploarmel, E Porzh-Loeiz.
En Oriant, e-pad "Océanes", hag e Landerne, o deus bet tro ar Vretoned hag an douristed da glevet anezho."

Goulennit digant
Embannadurioù E.D. Diwan
Geriaouegoù
an Eil Derezh
K.D.K.
29870 Treglonou

Latvia
Bez' emañ brezprediant ar Republik, Dainis Ivans, o paouez distagañ komzou na blijint ket da holl "demokratet" ar c'hornôg : "Ne c'hell ket Europa nac'h pelloc'h gwir Pobl Euskadi d'an dizalc'hiezh. Arabat dezhi koll hec'h ene ha bezañ rediet da stourm evit he gwiriou. Pobl Spagn oc'h anavezout bezañs ur bobl euskarat diub ha dizalc'h ne raio ken mont a-du gant he lazioù dezhi hec'h-unan. Sonj am eus eus ar propaganda soviedel pa oan yaouank. Komz a rae eus ar "spontourien euskarat" hogen soñjal e oant o stourm a roe kalon deomp. HO STOURM EVIT AN DIZALC'HEIEZH SETU AR GWELLAÑ SKOAZELL A C'HELLIT DEGAS DEOMP"
Peur e klevimp kemend-all e Breizh ?

Piv int

Minorelezhioù divrud ar bed

C'Hoant am eus lakaat ac'hanoc'h da anaout gwelloc'h un nebeut pobloù bihan ha ne glevet ket kaozeal kalz diwar o fennoù. Ar miz tremenet em boa kinniget deoc'h pobl Hawaï ar miz-mañ, avat, e kinnigin deoc'h ar bobl Same.

Plac'hig Same gant ur c'hi stejel

Pobl goshañ Skandinavia eo ar bobl Same anvet ivez "Laponiz" alies a-walc'h, met goapaüs eo ar ger-mañ, hag a dalv "kozh pilhoù" e Svedeg (lakaat a ra da soñjal e dilhad liesliv ar Same). 35000 Same a zo o vevañ dre Hanternoz Skandinavia en he fezh, da lâret eo 20000 e Norvegia, 10000 e Sveden, 2500 e Suomi ha 2000 en Unvaniezh Soviedel. Ur Bobl gantrez ez eus anezhi o vevañ diwar magerezh ar c'hirvi-erc'h, met en arvar eo dazont ar c'hirvi-erc'h hiziv an deiz, da skouer eo bet distrujet 25% anezhe da heul gwalldarvoud Tchernobil ; e-ser koll he doare bevañ hengounel ha dreist-efvored emañ pobl-veasaer diwezhañ Europa neuze.

Mesaer-kantreer war zigresk Marteze ez eo abalamour d'an

diaesterioù-se na chom nemet 20% eus ar Sameed tost ouzh o buhez mesaer-kantreer ; labourat a ra ar peurrest evel ar Skandinaviz all (artizanet, kenwerzhourien, mengleuzierien ha kargidi-arstal zoken).

Abaoe amzerioù pellañ an istor e hafval ar bobl Same bezañ bevet gant un aozadur kevredadeg hogozik dishualek ; n'o deus krouet biskoazh na rouantelezh na stad same ebet.

Tro 700 a-raok Jezuz e oant deuet eus broioù ar reter d'en em stallañ e Skandinavia, da lâret eo tost 2700 vloaz zo. Ur yezh ouralo-turkek eo o hini, o tennañ d'ar familh finno-ougarek ha da yezhoù an Oural (Mordveg, Marieg, Tchouvacheg).

Gwechall e veze kavet ar Sameed dre-holl e Skandinavia, hogen a-leur ma tistruias ar Skandinaviz ar c'hoadeler e rankjont kilañ muioc'h-mui etreze an Hanternoz.
Ur bobl distad ha neuze didfenn ez eus anezhi, hag evel-hen e ranke-hi paeañ trujad da rouaned Norvegia ha da genwerzhourien Suomi. Disrannet eo bet meuriadoù ar Same dre Skandinavia an Hanternoz a-bezh ; mont a rejont betek Sveden, Norvegia, Suomi hag an Unvaniezh Soviedel.

Sameed Suomi ha re Norvegia a rankas heuliañ istor cheñch-adcheñch ar broioù-se ; re Suomi a zo bet keodedourien Sveden, an Unvaniezh Soviedel ha Suomi an diwezh e 1917. An eil re a deuas da vezañ keodedourien Norvegia e 1905 goude bezañ bet keodedourien Danmark ha Sveden.
NORRAZ eo anv ar gevredigezh nemeti a zifenn gwiriou ar Same. Ur bodad-kuzul eo hounnezh, ha bep bloaz e tibab ur seurt prezidant karget eus an darempredoù gant pennoù-bras stadoù Skandinavia.

Ar yezh

Dre vras e c'heller isrannañ ar yezh same etre teir rannyezh ; hini an Hanternoz (an hini a vez implijet gant ar

mulañ a dud), hini ar C'Hreisteiz hag hini ar Reier. Evit mirout ouzh ar yezh da vont da zamaouiñ, e tivizas Sveden ha Norvegia e 1948 dibab ur skritur notun evit yezhoù an Hanternoz, hogen Suomi a zivizas implijout ur skritur all, tost da hini ar Suomeg. Dre c'hañs e 1972 e tivazeas Kuzul ar Same ur skritur boutin evit holl rannyezhoù an Hanternoz.

Bez' e c'heller lenn ar sameg er c'hellaouennoù, he c'hlevout war ar skingomz.

En am lakaat a reas an teir stad (astreget URSS) a-du evit ma vefe lakaet da ofisiel gwir bugale ar skol-Vamm hag ar c'hentañ derez da vezant graet skol dezhe dre ar Sameg. A-hend-all ez eus ul lise e Jokkmokk, hag e c'heller studial ar sameg e skolioù-meur Norvegia (Oslo ha Tromsø), Sveden (Uppsala) ha Suomi (Helsinki, Turku ha Uleaborg).

Evit stourm a-enep da izeliveadur personed ar Same hag evit ma n'ez afe ket o sevenadur da get e vazont sikouret gant kelennerien samegarour ar skolioù-meur. Diouzh un tu o deus pouezet war c'houarnamant Norvegia betek ma tegemeras e 1955 ur raktres lezennel o tennañ da wirioù ar bobl Same. Diouzh un tu all ez eus e gouarnamant Sveden un den karget ouzh an aferioù same. E 1955 e oa bet krouet an Nordisk Samerad (Kuzul Samead an Hanternoz), bodet ennañ 5 same eus Norvegia, 4 eus Sveden ha 3 eus Suomi. Bep tri bloaz e vez bodet ar c'huzul-mañ e unan eus an teir stad-hont an eil war-lerc'h eben. Kenlabourat a ra gant an Nordisk hag e kevredigezh ofisiel breujoù an teir stad ? Ouzhpenn-se e vez paet ar Same Instintta gant Kuzul Ministrat an teir stad ; stourm a ra war tachennoù ar yezh, an diorroadur hag an arboallezhezh.

E 1975 e tigoras ar bobl Same he dorjoù war ar bed en ur vont da ezel eus ar World Council of Indigenous Peoples (Kuzul Etrebroadel ar Pobladoù Broadel).

Un anv he deus bro ar Sameed (ha n'eo ket Skandinavia an Hanternoz avat) ; Sameadman an hini eo.

Robert Baxter

Diwar : Lo Lugarn niv. 29 ha Nacionalidades Colonizadas da Europa Occidental (Follas Novas)

70 vet deiz-ha-bloaz Kostezenn Gomunour Sina d'ar 1añ a viz Gouere.

"Arc'hant, Relijion, Koskor"

Dirak ar proviñsoù e koll mui-ouzh-mui galloud Beijing eus e bouez. Achu eo ivez gant an taol-arnod a "adarmañ ar vuhezgezh maoat" a savas goude "darvoudoù 1989". Ledanoc'h c'hoazh eo bremañ an touflez etre ar skouterzh broadelour a vez brudet gant Kostezenn Gomunour Sina ha dilez ar c'heal-se gant ar boblañs eget er mare kent "Tian An Men".

Kenavo I (Mao e Chegzhou e kreiz ar vro)

"Tri arvar a bouez war ar Gostezenn e Sina a hiziv, eme Wang Zhan, eilprezidant ar Republik Poblel : Ar gevalouriezh izel, ar relijion (hini ar C'Hornog da gentañ) hag ar c'hoskoriou modkozh o tont war wel adarre".

An eil eus an arvarioù-se a ziskouez bezañ an hini pennañ. Hervez Wang "emañ ar relijion gatolik o c'houit en-dro ur brud souezhus e-touesk ar boblañs". E lec'hioù zo he deus muioc'h a aotrouniezh war an dud eget paotred ar gouarnamant. Er broviñs Hebei, lakaomp, tro-dro da vBeijing ez eus bet 813 a dud gounezet gant an liz-padl ne oa nemet 270 dan gounezet gant ar Gostezenn. E lec'h all c'hoazh ez a kuit liziz gozh ar Gostezenn evit mont da izili an liz. Gwezh-ha-gwezh all e vez ret da baotred ar Stad goul skoazel ar velen gatolik evit rediañ ar gouerien da werzhañ o edeier d'ar Stad, ken marc'had-mat-du e vezont prenet ganti. E rannbarzhioù zo e Tibet ne vez tu da gargidi ar Gostezenn da brezegenniñ d'ar boblañs nemet dre ar bodadegoù relijion.

Adchoulennet ez eus bet ouzh metoù ar relijion doujañ d'ar reolenn a oa bet savet e diwezh ar bloavezhioù 70 : tu zo dezhe dont war-wel ha war-wel gant ma chomint darbarerien d'ar Stad ha d'ar Sokialouriezh. Anez da se e vo bac'hadegoù e-leizh evel e 1990. War un dro avat emañ ar Gostezenn o klask ober he deus eus brud an liz a-benn mirout ur c'hontrolerzh bennak war ar gevredigezh.

Tad-Roue-Meur
Da eil e chom ar spered-a-goskor a zo e Sina un elfenn a zistablder evit kevredigezh ar vro. Deuet eo ar spered-se en e varr e kornioù zo. Ur reizhad a genskoazell a zo etre tud an hevelep anvtegezh gentañ. N'eus ket kalz anezhe e Sina avat : graet a vez "ar c'hant anv" eus pobl Sina e sinaeg. Alies e tro un dizemglev etre daou amezeg a anv disheñvel (etre Wang ha Yang lakaomp) da wir vrezel-diabarzh etre holl re Wang ha re Yang an distrikt a-familh gant an daou waz pe get. Ret eo d'ar bolis-pa c'hell-lakaat ar brezel da baouez. Rak a-wechoù e teu ar c'hoskoriou a-benn da gaout armoù, graet er c'hériadennoù pe enborzhet gant skoazell kerant divroet. E mod-all e raer gant an emzornataerezh hengounel, wushu, desket d'ar yaouankizoù er c'hériadennoù gant mistri gopret gant ar c'hoskor. War ar c'helaouernnoù ne ziskouez ket splann obentaniz ar c'hevredadoù-kredenn hag ar c'hevredigezhioù kuzh, met a-seoc'h e vo evite dorren en un aergelch a faulster hag a gevezerezh. Gwilet ez eus bet e banley Guangzhou (Kanton) ur gouerezh a lavare e oa-hi enkorfadur an "Tad-roue-Meur" ha diskoazell e veze war an ton bras e holl gêriadennoù an tro-war-droioù. Deuet e oa miliadoù a arvestourien. Devezhioù-vak a voe roet d'ar skolioù. Izili ar Gostezenn eo a zouge war o divskoaz kador-bortez an douez ha soudarded al lu Poblel a Zieubidigezh eo a bompade en e / he c'hichen. A-benn-ar fin ar c'hoskoriou hag ar

c'hevredadoù o defe pouez a-walc'h evit kontrollañ an armerzh e lec'hioù zo an un doare e-fedusoc'h eget paotred ar gouarnamant.

Yeverezh

Ar gevalouriezh izel, da drede. Hervez sifroù disoc'h ar Vllvat Steuñv Pempbloaziek ne c'hello ket mui ar Gostezenn ren war ar maeziou evel ma rae abaoe 1949. Distret eo deuet da vezañ roll an dud-e-karg abaoe an adreizhadurioù rak ar gouerien eo a zo e-karg eus o gounezerezh bremañ. Ha kalz spletsoc'h eo bremañ bezañ un troc'har-buzhug liesoberiant eget bezañ un den-e-karg. Setu m'eo techet ar gargidi da amsentin ouzh urzhioù ar Gouarnamant pe re ar Gostezenn ha da glask kavout o flas hag o renk e touesk boblañs o chom bro. 50% eus levedoù ar gouerien a zeu diwar oberiantizoù all estregal al labour douar : dezougen tud pe varc'hadourezh, gwiaderezh, kalvezerezh, gounezerezh-diluzh, stalioù a bep seurt, me oar me... Yeverezh ar gouerien dindan an douar a oa diaz ar Gostezenn. Emañ o silabrenniñ da vat. Daoust d'ar pezh a vo lavaret d'ar 1añ a viz Gouhere moarvat.

Y.V.T.

An Aotrounez Zou Jiahua, 64 bloaz, Ministr ar Steuñv, ha Zhu Ronji, 62 bloaz, Maer Shanghai, anezho daou adreizhour a zo bet lakaet da eil-Ministred Kemañ e-kichen Li Peng. Unan all, Qian Qichen, 63 bloaz, Ministr an Darempredoù gant an estrenvioù, a zo bet lakaet da guzulier Stad. Sede tu ar gomunourien gallet, Li Peng en o fenn, gwaraet er gouarnamant.

Stourm ur skolaer

Ar frankeg, peotramant netra

E 1985 he doa nac'h et rektorelezh akademiezh Nancy-Metz da Joseph Nousse tremen un armodenn e yezh ar vro. Hiziv eo roet e c'houlenn gant al lez-varn melestradurel.

Metz - E 1976 ez a ar skoliad klas diwezhañ Joseph Nousse hag e vandannad mignoned, da sekretourva al lise Karl-Veur e Metz da lakaat o anv evit dibab "yezh ha sevenadur ar vro" ar vachelouriezh. "An dra-se ne sell ket ouzhimp e Loren" a istim o c'henbreyeger gallgar. "Rannvioù all Bro-C'Hall o deus yezhoù rannvroel. N'hon eus ket".

Joseph Nousse

Un dra digomprenus eo evit bugale Thionville. Kenetrezo hag er gêr e reont gant ar frankeg. Neuze e ouzont a-walc'h ez eus ar yezh rannvroel amañ. "D'an ampoent eo am eus kemeret koustiañs ez eus bepred ur gudenn gant ar frankeg a vez graet platt anezhañ gant an dud ivez. Ar rummadoù en hor raok n'o devoa ket ar gwir implijout ur yezh all hag ar galleger skol. Al lu a veze graet gant ar re a gomze frankeg ha kastizet e vezent. Hor rummad en devoa bet ar chañs difammañ dreist mougadur ar yezh. Hogen hor yezh a-vihanik ne oa ket anavezet evit kement-se. Zoken ar gelennerien hag a gomze frankeg o tont diouz an ti-skol a nache ober un danvez-kelenn anezhañ."

Skouer an Euskareg

D'ar skol-vistri ez a Joseph Nousse, kempet da stourm evit anaoudegezh ur yezh a vez komzet gant 350 000 a dud e-barzh un hanterenn eus departamant ar Mozel kazimant. "Yezh ar gêr eo, mes yezh ar yaouankizoù kenetrezo ivez. Evel prouenn ez eus bet strolladoù folk frankeg er bloavezhioù 70-80. Bremañ emañ e-barzh ur strollad rock frankeg, Tutti Frutti, a vod va div froed : ar yezh hag ar sonerezh". E 1979 eo Joseph Nousse eus saverien "Hai Laang nach ?" e Thionville, ar gevredigezh savnadurel "Pegelt amzer c'hoazi ?" a stourm evit un anaoudegezh ofisiel eus yezh ar vro.

Anvet da skolaer-red war ur strollad eizh skol-vamm e korn Thionville e ra an Ao. Nousse gant kalz-hizher Savary eus 1982 a zo evit kelenn yezh ha sevenadur ar rannvro e kement darez a zo er skol.

"Ar vaeret, tud ar skoliadi a oa a-du gant oberiantizoù e frankeg, e spered program ar ministerezh. Skouer an euskareg e Bourdel ha deus diskoazell e oa posupl a-c'houldevezh. Evidon, pa'm eus goulnennet va ispisializadur e 1984/1985 on-me bet a-stok ouzh veto un enseller mozelan eus an akademiezh. Ur c'helc'hizher a venne lakaat achanon da dremen armodenn bleustrek yezh ha sevenadur ar rannvro en almaneg !"

Nac'h et deus Joseph Nousse ha galvet en deus al lez-varn velestradurel. D'an 30 a viz Ebrel all he deus torret ar justis divizoù rektor akademiezh Nancy-Metz (s.o. L'Est Republicain d'ar 17 a viz Mae 1991). Hiziv en deus graet ar skolaer 33 bloaz e ziviz da dremen an armodenn evit en em ispisializañ, ar c'haIMF, a voe difennet outañ e 1985. Prienten en deus ur "skrinad pedagogel" diwar implij ar frankeg a Vro-Luksemburg er skol, kenembannet gant Kreizenn departamant an danvez kelenn ar Mozel. Bez' e plij kalz d'eo skolioù dafal war ar "soyotte" romanek, "de Schmitt", fardañ meuzioù hengounel pe bevañ kofchennoù ar "Graull", ar maskl skodus-mañ a vez kluzet e-barzh ur veterabezenn.

Nac'h ar c'hemmesk gant an almaneg "Ret eo evit ar vugale adskoulmañ gant tremened al lec'h m'emañ dreist-holl. Ha pa vefe familhoù o tremen hepken ez int dedennet gant tresoù sevenadur ar c'horn-bro. Ur simant eo kenetre an dud. Gant-se ez eus tu dezho anavezout gwelloc'h o rannvro ha chom hep ober ar c'hemmesk kozh a savomp a-enep dezhañ etre an almaneg hag ar frankeg."

Goulnennet en deus Joseph Nousse un emgav ouz ar rektor evit lakaat e anv evit an armodenn a anavezfe ar frankeg evel yezh ar rannvro da vat. "Nint ket chomet etre div ganton an dud a labour e Kumuniezhioù Europa e Luksemburg. Deskiñ a reont holl frankeg, ober a reont gantañ. Amañ ez eo bev ar yezh ivez. Hogen sevel a ra mezh gant kalz a dud eus o divyezhegezh rak kredañ a reont e teu ar frankeg eus an almaneg. D'an Deskadurezh Vroadel eo difenn yezh ar Franked en ur aozañ studi e beder rannyezh. Ur gadorgoenn okitaneg zo e Skol-veur Tokio hogen kentel frankeg abet e Skol-veur Nancy-Metz !"

Ar Platt, yezh Karl-Veur

Yezh ar Franked ha hini Karl-Veur eo ar frankeg, anvet platt gant ar bobl ha komzet abaoe ar pempvet kantved e Mozel.

Hiziv a vez komzet ar yezh rannvroel-mañ eus Norz ha Reter Bro-Loren gant 350 000 a dud, betek e loñs ar mengleuzioù glau m'he deus servijet a simant kulturel etre ar boblañsoù enbroet achann hag alese. Argaset e gau war-lec'h ar stadidigezh hag ar brezelioù gall-hag-alman, ez eus peder rannyezh gant ar frankeg :

- Frankeg a Vro-Luksemburg, a dThionville da Arien hag a Vro-Luksemburg d'ar Saar ;
- Frankeg ar vMoze, a vBoulay da gKoblenz ;
- Frankeg ar Roen, a Forbach da vBlitche hag a Saarbrücken da Wissenburg ;
- Frankeg ribl ar Roen a gKolun da Aachen.

Andrev Touchet

Kontadenn an Hañv

Al Louzaouer

"Brod zo, eme Yann Morvan, ez eus ganeoc'h..." Treiñ a reas e benn da sellout a bep tu hag o-unan e oant el louzaouerezh vihan. O-unan-penn e oant, al louzaouer hag eñ, hogen a vouezh izel e kendalc'has koulskoude : "... ez eus ganeoc'h ur c'hontamm na lez roud ebet."

ar c'hafe. Edo al louzaouer o servij daou dasad. "Sukr", emezañ ? - Un tamm, mar plij. Neuze... - Ya, c'hoarvezout a ra din reiñ ur c'hontamm digavadus. Evit netra e ran. Gwenneq ebet ne lakan da baeañ pa gavan e talv ar boan. Kalz a vounterien am eus sikouret. - Mat-kaer, eme ar Morvan. Roit-ñ din, mar plij, neuze, Mourc'hoarzhin a reas al louzaouer " Graet em eus dija. A-benn ma oa prest ar c'hafe em boa sonjet e veritec'h ar c'hontamm. Evit netra e oa, evel am eus lavaret deoc'h. Met ur priz zo evit an digontamm. Livet fall e oa ar Morvan. " Pegement ? emezañ. - Marc'had-mat-tre : dek mil lur. Ret d'an nen bevañ, keta ! N'eo ket a-walc'h mirout ouz ar muntrou, gounit arc'hant diwar an ober ne ra ket a zroug ivez. Grouzmat a rae ar Morvan en ur dennañ e zoug bilhedoù eus e bopant. Kontañ a reas buan kant bilhed kant lur hag o lakaat dirak al louzaouer war an daol. "An digontamm, mar plij". "Ret din soñjal bremañ e diogel ho kwreg, hag em hini. Karout a rafen e skrivitec'h war ar baperenn-mañ penaos ho poa c'hoant da lazhañ anezhi. Goude e c'hortozlet ken e vin bet o kas al lizher d'ur mignon, un enseller-polis,

a viro anezhañ, betegouzout e kredlec'h lazhañ anezhi, pe lazhañ ac'hanon. Pa vin deuet en-dro ho po an digontamm. Setu paper ha pluen. Ha pa sonjan : komzit en-dro deoc'h eus ma c'hontamm, mar plij."

M.K. Diwar Fredric Brown.

Gouel Filmoù DOUARNENEZ 1991

Aborijened Aostralia, eus ar 25 a viz Eost d'ar 1añ a viz Gwengolo 1991

Titour digant Daoulagad Breizh BP 6 29172 Douarnenez Cedex ☎ 98 92 09 21 Skrivit an abretañ ar gwellañ evit kaout gwir da staliañ ho stand

Lennegezh

Priz Langleiz 1991

Joseph Abasq o tegemer gourc'hemennoù an Itron Langleiz Roet eo bet ar priz er bloaz-mañ da Josef an Habask (Leonad o chom e Naoned) evit "Truez, va Doua", un dastumad danevellou bet embannet gant Al Liamm. Anavezet eo an oberour ivez evit e droidigezhioù diwar ar Saozneg hag ar C'hembraeg.

Reun an Hir

Priz Roparz Hemon

Evit ar wach kentañ er bloaz-mañ eo bet roet ar priz-se, nevez krouet gant "Coopérative Breizh", da Reun an Hir evit e levr "Dre hent pe hent", ur studiadenn dispar war doareoù an treuzdougen e Breizh. Un droidigezh eus al levr zo bet graet e Saozneg. Ha da Martial Menard evit al labour dreist graet gantañ e-giz embanner ha trouer e embannadurioù An Here.

"LE RENNAIS" gant paper adimplijet War paper adimplijet 100% e vo moulet kannadig kêr Roazhon hiziviken. 107000 skwerren anezhañ a vez tennet ha skignet evit netra er boestoù-lizhiri. 30000 lur a vo espernet war pep niverenn, a goust c'hoazh 85000 lur... Kentañ kêr Breizh o'ch ober kemend-all eo. N'eo ket dre zegouezh moarvat emañ Roazhon o tigenñ an hent. Kalz tud a zo o labourat abaoe bloavezhioù evit adimplij an dilerechiadennoù. Ar c'hevredad "La feuille d'érable", da skwer, en devoa dastumet 1200 tonennad a baperachoù kozh warlene. Un droiad-dastum a vez aozet bep miz e ranngenoù Roazhon.

Levrioù

La Côte d'Emeraude gant Philippe Lanoë. Dastumadenn "A la découverte", Guide Salmon.40 p. 33 lur.

N'eo ket al levrioù-heñchañ evit an douristed a ra diouer e Breizh. Souezhet oc'h marizeo o wleat ober anv eus unan anezho e Bremañ. Digorit al levrig-mañ. Kinniget en un doare plijus eo. Ha neuze ? Krogit da lenn. "Muzoc'h a vrezhoneg a zo bat e bro ar Renk eget e bro Menez Mikael ar Mor hogen muzoc'h ivez eget e bae Sant-Brieg, war-zu ar c'hormog. Setu penaos eo deuet ar mennozh da ginnig anvioù brezhonek al lec'hioù studiet d'ar re a gar Breizh". Divyezhek eo an holl ditloù eta ha bez' e c'heller lenn Cancalo/Kankaven, Saint Malo/Sant-Maloù, La Rance maritime/Aber ar Renk, Le Fort la Latta/Kastell ar Roc'h-Gwion, Châteauneuf/Kastell-Noez...

A-bouez bras eo gwelot ul levr ar seurt-mañ o tont er-maez. Gant miliadoù a dud e vo lannet, tud eus ar vro ha hafvourien. D'an holl e tiskouezo ez eus anvioù brezhonek eus anvioù-lec'h ar vro ha pa velent e Gorre-Breizh. Seurt labourioù a brient an dachenn evit ur panellerezh divyezhek e Breizh-Uhel a vo c'hoantaet a-rack pell gant tud ar vro. Gant ma kredo an "emsaerien" ober e stal d'un doare lennegezh hep diazez gwion ebet. Ya, tu vo da vrezhonekaat Gorre ar vro da heul ar Gouelede.

Goude ar blijadur da follennata ar levr o tizoleañ anvioù brezhonek ar vro e c'hellot lenn an testennoù leun a vunuodo dedennus hag a ditouroù istorel. Ul levr-heñchañ e chom avat ha m'hoac'h eus c'hoant dizoleañ Pou-Alet, Aber ar Renk, ar Poudour, ar Pentevr, lakait al levrig-mañ en ho sac'h. Heñchet mat e vlot.

Kelaouennoù

Kannadig U.G.B. niv. 24.

Da izili UGB an hini a vez ka et ar c'hannadig-se met neb a gar paeañ e skodenn a c'hallo bout ezel. En niverenn-mañ ez eus kaoz eus ar postoù CAPES brezhoneg, eus ar stummadur en IUFM hag eus ar brezhoneg ar vachlouriezh. Fichennoù kelenn zo ivez : poalladennoù gant ar verb bezañ, h.a. Ha kelier a bep seurt. U.G.B. 21 straed an Tier-Barn, 56000 Gwened.

T-shirt nevez Skol an Emsav, 100 lur an tamm. Hag ur benn traoù all, t-shirts, spillhenn, pegsunoù, kreionoù, 'zo da brenañ digant SAE, 8 str Hoche, 35000 Roazhon ☎ 99 38 75 83 betek 6 eur.

Embannadurioù An Here

D'ar meurzh 11vet a viz Mezheven, e ti An Here er Releg Kerhuon, e oa bet roet lañs da rakpren ar c'hentañ geriadur hollvrezhonek : "Geriadur Brezhoneg An Here". Eno edo an Aotrou J.-Y. Cozan, anezhañ Besprezidant Kuzul-Meur Penn ar bed. An aotrou Pêr Denez, klañv ma oa, n'en devoa ket gelllet dont.

Jean-Yves Lagadeg o tegemer tud d'an emvod-kelaouñ

MARVAILHOÙ AR SAV-HEOL

Gouzout a oar an holl piv eo Makoto Noguchi, hollrudet ma'z eo e Breizh evit bezañ desket ha komz brezhoneg, "evit ober mezhi d'ar Vrezhoneg n'er gouzont ket", emezañ...
Un toullad bloavezhioù zo en devoa roet dimp e skrid brezhonek kentañ, ur pezh-c'hoari anezhañ "An Houlenñ".
Bremañ, p'emañ an darempred armerzhel o vont war-raok etre an div vro, Japan ha Breizh - a-drugarez dezhañ - setu ma ro dimp un dibab marvailhoù eus e vro da lenn en hor yezh. "Marvailhoù ar Sav-Heol", embannet gant An Here, zo graet ar gwellañ demeger dezho e metoù al lenneñen vrezhoneg, ha ne dres ket al lañs terrñ...
Ur c'haer eo d'ar brezhoneg - hag eñ yezh o stourm - reiñ bod da skridoù troet diwar yezhoù all, ha se hep tremen dre ar galleg. Arouez yac'hed, kement-se, disteurel yev ar galleg evit kaout gwelloc'h a se krog war ar bed tro-dro. Piv a gredo embann e vag ar vrezhonegerien o spered en ur skraññ

o begel ?!

Ar marvailhoù, elese al lennegezh dre gomz, zo un dra voutin d'an holl bobloù. Lennegezh komzet hon eus lavaret, lennegezh ha didu an dud vutun diwar ar maez ha n'o devoa nemet o liñ evit en em dapout diwar krizderioù o femdez...
Ar marvailhoù a ginnig Makoto dimp - goude m'ho po o lennet - a zegaso daoc'h da soñj reoù all bet lennet ganeoc'h marteze : ha bet e vije Fañch-Vari an Uhel o tastum dre eno ?! Ket, anat deoc'h !... Met an holl varvailhoù, dres a-walc'h, zo savet a buñs an amzerioù koshañ, d'ur mare ma kentode mab an den kreañsoù ha kredennoù war boul ar bed... Hag en tu-hont d'an arvlazenn anavezet-se e c'hellot saourin stuzioù savheoliz, rak war ar fram boutin o deus gwiaadet o c'hompren eus ar vuhez : poan ha levenez roet dimp da dañva gant Makoto Noguchi. Trugarez dezhañ.

Martial MENARD

Embannadurioù An Here, digoret e 1983 diwar atiz DIWAN, o deus lakadet tremen 100 levr da zont er-maez, koulz evit ar vugale vihan, koulz evit ar grennarded. Gant diwez ar bloavezh 1987 ez oant kroget da sevel ar c'hentañ geriadur hollvrezhonek, a vo 10000 ger, 1000 pajenn, 1500 skeudeenn gwenn ha du ha 16 taolennad liv ouzh e ober.

En tu-hont da 60 den zo krog gant an trevelli-se, dindan paeroniezh Pêr denez, ez-rener Rann ar C'Heleg e Skol-Veur Breizh-Uhel ha prezidant Kuzul Sevnadurel Breizh.

Ranket ez eus da gentañ kregiñ gant un imburch yezhoniel ha geriadurel ha sevel un diaz stlennañ war ar c'heriaoueg vrezhonek a vo 100000 pennger ennañ pa vo deuet d'e dermen. Goude ar c'hrogad kentañ-se ez eus staget devri da sevel pennadoù ar geriadur. Kavout a ra d'ar re zo e penn ar raktres e leuy hemañ da bennvat gant dibenn 1993, ha gant-se ez int soñjet d'e lakaat da rakprenañ kerent ha bremañ, miz Mezheven 1991, kement hag embann fraezh ez int krog gant ur pennad nevez eus o labour.

Gant 400 lur gall e c'hallot rakprenañ ar Geriadur Brezhoneg er bloaz-mañ. Mar fell deoc'h gouzout hiroc'h n'ho po nemet mont e darempred gant :

AN HERE - Kergluez
29480 AR RELEG KERHUON
Pellgomz : 98.28.10.37
Pelleiler : 98.28.34.74

Makoto Noguchi o sinañ e levr

Ar Basion Vras gant Strollad ar Vro Bagan, Christian Desbordes, ha 200 kaner ha soner E kroaz-hent ar sonerezh, ar c'hoariva, ar grennamzer, ar c'halvarioù : darvoud arzel an hañv

Abadenn nevez Strollad ar Vro Bagan eo Ar Basion Vras, un drama skrivet, renket ha leurennet gant Goulc'han Kervella, diwar misterioù brezhonek ar Grennamzer hag an Adginnivelezh hag ur mell oberenn sonerezh, skrivet ha renet gant Christian Desbordes, evit tremen 200 kaner ha soner.

Meur a lenner, kredabl bras, en deus bet gwelet abadenn nevez Strollad ar Vro Bagan "Ar Basion Vras", pa 'z eo bet c'hoariet evit ar wech kentañ e brezhoneg e Landerne d'an 13 a viz Gouere, hag e "divyezheg" e Kernoues d'an 26 a viz Even.

Un destenn awenet gant misterioù brezhonek ar Grennamzer

Savet eo bet an destenn diwar meur a oberenn vrezhonek eus ar Grennamzer hag an Adginnivelezh : Mister bras Jezuz (Tangi Gwegen, deroù XVIIved kantved), Dialogoù ar Basion, Pasion ha Rezurektion Jezuz-Krist (Eozen Kliver, 1530). Awenet eo ivez gant kanaouennoù hengounel dastumet gant Y.F. Kemener.

Hint 1530 a zo skrivet e gwerzennoù gant ur sistem klotennoù diavaez ha

diabarzh, hervez an hengoun anavezet mat e Breizh ha Bro-Gembre. Skolioù barzhed, a gredor, a oa d'an ampoent-se, a heulie strizh reolennoù luziet ar sevel gwerzennoù bet diazezet mil bloaz arak, marteze.

Un tarva a c'heller da gaout gant ar pennadig-mañ :

Dre zieg, gant kri multipliet

Ez eus ur sAL du, teñVAL ha kALET

A serpanitED leun kargET, hep kET gaou,

Eno EZ VEZ noz ha dEZ gouzVEZet

Ar re zIEK, hep nikun EKSEPIet

En poan meurBED diET dre bec'HEDOù.

Arabat deoc'h spontañ, avat : e brezhoneg a-vremañ eo ar bras eus testennoù "Ar Basion Vras"... Lod, avat, a zo bet miret en o stumm brezhoneg ar grennamzer.

Ar Basion, e-giz ma veze c'hoariet e Breizh er mare-se, a oa perzhioù dezhi hec'h unan na vezent kavet e lec'h all ebet, eme c'hGustav Cohen, un dan gouzlek war c'hoariva ar Grennamzer : "Un drevrezadenn divlaz e oan engortoz da gavout : un "ene" disharvel a zamwelan pe a santan. Un ardigall bannak e oan o c'headal; from, avat, a sav annon. Pennadoù hink, a gava din, a oa da gaout : berdrer a gavan. Pennadoù gros a c'hortozen : kizidigezh a welan."

Sonerezh ar Basion Vras : Christian Desbordes en e vleud

Ur plas a-bouez a zo d'ar sonerezh en abadenn-mañ. Sonerezh gant binvij koch an amzer-se, evel ma vez gwelet war ar c'halvarioù, war porchedoù, retabloù ha gwerennoù-livet an ilizoù. Sonerezh gant binvij a-vremañ ivez. Estreget binvij (ha binioù... rak

Ar Basion Vras c'hoariet e Roazhon e park an Thabor d'an 3 a viz Gouere

Dudi

Kevrenn Sant Mark a zo da gaout ivez) a vo klevet er "Basion Vras". Lazioù-kanañ ivez, hini Penn ar Bad, hini An Oriant, Kenvroiz Dom Mikael (eus Plougerne, anat deoc'h), Laz-Kanañ Sant Jozef Landerne, 200 kaner, mar plij, war al leurenn. Mouezhioù anavezet, evel hini Yann-Fañch Kemener pe Veronique Autret. Mouezhioù nevez, evel hini Paskal Gwader, gwisket gantañ krochen ur Yudaz souezhus. Arabat ankounac'haat ograou Jean-Marc Kernin, Laz-Seniñ Koeuerv Bicinia. Ha kalz tud all, ra vin pardonet ganto ma n'o menegan ket : gwelet e vint ha klevet.

Saludiñ a ranker labour an holl a gemer perzh en abadennoù-se : Goulc'han Kervella, o kiaz war an abadennoù-mañ noz ha deiz abaoe n'ouspet mizvezhioù. Tud Strollad ar Vro Bagan, o c'hoari atav gant kement a startijenn ha kement a blijadur, ha ne soñjer ket a-walc'h en devezhioù labour tenn a vez ganto.

Emgav e Landerne, Brignogan, Plougerne

Daou stumm a zo d'ar Basion Vras : unan e brezhoneg penn-da-benn, a vo c'hoariet evit ar wech kentañ e Landerne, d'an 13 a viz Gouere 1991, da gefher Gouelioù Kann Al Loar. Hag unan e divyezheg.

Prientet ez eus bet meur a zoare da c'hoari an abadennoù. Dindan volz an neivoù, evel e Landerne, Brignogan ha Plougerne. Pe e-barzh ur sal, evel e Brest. Peur e vo c'hoariet Ar Basion Vras? - e divyezheg : Roazhon d'an 2 a viz Gouere, Landerne, d'ar c'hatorzjullhad, Brignogan, d'an 3, 4 ha 5 a viz Eost, Plougerne, d'an 12, 13, 14 a viz Eost, e Brest (Quartz) d'an 2 a viz Here. - e brezhoneg : Landerne d'an 13 a viz Gouere; Plougerne d'an 11 a viz Eost. Ne chom ganeomp holl nemet un dra da ober : mont, ha digeriñ frank hon daoulagad hag hon divskouarn. Evit hor brasañ plijadur.

Filip Ollio

Goulc'han Kervella e-pad Serr Noz Roazhon

Gant un den hepken eo bet savet ar sonerezh. Gant Christian Desbordes, n'o ket ar wech kentañ dezhañ sevel sonerezh evit Strollad ar Vro Bagan. Pep hini en daus soñj eus Kenavo My Love (un nebaat kasadigoù a c'heller da breñañ c'hoazh, ret groñs deoc'h ober buan arak na vo re zwezhat), Liberta (ullean-pipe Loig Padellec, diankounac'haus), Cantique à Melilla (da selou en deñvalijenn, pa vez soñjoù du o c'horin ennoñh). Hag añ yaouank, ez eo Christian Desbordes ur c'hizeller sonerezh a-gozh. Gwelet eo bet, ha gwelet e vez c'hoazh en-dro da Youenn Gwernin, Maxime Pilot (ar Marcheg Tangi). War gasedig Kounnar Du, embannet warlene gant Skoazell Vreizh, e klevet mouezh glan ha skintin Vefa Gwennegon o kanañ ur barzhoneg gant Roparz Hemon, war un ton savet gant holl Landernevad.

Sonerezh ar Basion Vras : un oberenn a chomo. Ur mell labour, labour un den, ha labour tremen 200 den. An disoc'h anezhañ war al leurenn en hanv-mañ. Ha war ur bladennig-kompakt a deuo er-maez un nebeut mizioù.

Splujadenn er Grennamzer : Goulc'han Kervella, an diaoul hag e bevar

Awenet eo an drama gant gwerennoù-livet an ilizoù ha gant kalvarioù, Gwimilio, Plougastell-Daoulaz, Plougonven, Tronoen, Sant Tegoneg, ha re all.

Leurennet eo an abadennoù gant Goulc'han Kervella. War ar c'h'alvarioù dreist-holl e vo diazezet ar c'hinkladurioù. Diwar delvennoù ha gwerennoù-livet ar Grennamzer eo bet ad-ijinet an dihad.

Klasket eo bet degas aergelc'h misterioù ar Grennamzer war al leurenn : gwelet e vo akrobated, furlukined, dañserien...

Taolenn

Lizhiri	2
Iwerzhon	2-3-4
Berr ha berr	4
Gouezeleg	5-6
Deskadurezh	6-7
Diwan	8-9
Politikerezh	10-11
Euskadi/SAB	12-13
Berr ha Berr	14
Bro C'Halia	15
Ekonomiezh	16
Bruderezh	17
Kuzul Europa	17
Berlin	18
Latvia	19
Slovenia-Kroatia	20
Piv Int	21
Sina	22
Frankeg	23
Kontadenn	24
Lennegezh	25
An Here	26
Ar Basion Vras	27-28
Taolenn	28

Maketenn gant Y.M. Roynard, Lena Louarn ha Claude Becam.

Luc'hskeudennoù gant YMR, An Here, Iris, Lena Louarn, AV Chapalain, B. Hommerie, OF, Herve Bihan, N.O., YV Thoret.

Skoazell difaziañ gant : Ollier ar Mogn ha Doming Jolivet.

Ar pennadoù gant Per al Lez, Alan Heusaff, M.K., Tangi Louarn, Ivonig Larher, Per Manez, Elena Riou, Anam Gredig, Loelz Mabe, Kladon an Duigou, Herve ar Bihan, Gwenole Gevel, B.L., Joel Donnat, Robert Baxter, Lena Louarn, YV Thoret, Andrew Touchet, Martial Menard, Filip Ollio.

Renerez BREMAÑ : Lena Louarn.

Krivit e-barzh BREMAÑ ! Kasit ho pennadoù, luc'hskeudennoù, war baper, pe pladennig a-raok an 3 a viz Gwengolo

Vakañsoù mat deoc'h !

Kemennadennoù

**An Hañv e Breizh
Gouelioù Kerne
22-28 a viz Gouere**

70 vloaz zo dija ez eus gouelioù Kerne etre trede ha pevare Sul miz Gouere, ur festival anavezet eta gant ar pal kinnig arzoù ha gizioù poblek Breizh.

strollad aozañ Gouelioù Kerne o kinnig spilhenn "Gouelioù Kerne" (h.h.s)

200 abadennoù disheñvel en ur sizhoun, gant kantadoù a sonerien, miliadoù a zañserien, arzhoerien brudet. Sonerezh, c'hoariva, dañs, c'hoarioù, diskouezadegoù. Skol Veur Hañv a vo kavet c'hoazh er bloaz-mañ evit plijadur vrasañ an arvesterien, gant muioc'h mui a abadennoù off, pezh a ro da Gouelioù Kerne ar gwir titl a festival.

1991 : "Mouezhioù Europa" Degemeret e vo er bloaz-mañ, goude emgav 1990 "binioù bras Europa", "Mouezhioù Europa". Kanaoennoù hengounel, relijiel, ha poblek gant lazou kanañ ha kanerien o tonn eus 18 bro : Armenia, Sardinia, Kembre, Iwerzhon, Skos, Euskadi, ...

Divizet eo bet gant an aozerien estoniñ an dud ; setu perak e vo c'hoazh ar bloaz-mañ war ar roll, abadennoù noz liesseurt : laz-kanañ An Arme Ruz d'al Lun, dañs ha kan gant Kevrenn an Alre d'ar Meurzh, mouezhioù Bulgaria ha fest noz d'ar Merc'her gant Storvan, Kemener, Guillou, Breudeur Morvan, "Clannad" d'ar Yaou, hag abadennoù a-bep seurt e karter kozh Kemper d'ar Gwener, nozvezh mouezhioù Europa hag ar strollad Kassav d'ar Sadorn, Dan ar Braz ha meur a fest noz d'ar Sul evit klozañ.

Titour : sekretourva Gouelioù Kerne - 2, plasenn an Tour d'Auvèrgne - 29103 Kemper Cedex - Pellg. 98.55.53.53.

Kumuniezh Sant Erwan

**KAMP KATEKIZ AN HAÑV
5-10 A VIZ EOST 91**

Dalc'het e vo e Rostren, e skol an Itron Varia (kentañ derez), rue de Metz.

Kregiñ a rae d'al lun 5 a viz Eost da greisteiz ; echuiñ a rae d'ar Sadorn 10 da 18 eur. Degemeret e vo bugale etre 7 bloaz ha 15 bloaz, brezhonegerien hepken, barrek da gomz ar yezh. Ne vo nemet brezhoneg a-hed ar sizhunvezh. Rannet e vo ar bugale e strolladoù distag hervez o oad.

Diouzh ar beure e vo kentelioù katekiz, ha pourmenadennoù goude merenn (mont da neuial da skouer : e Gwareg er poull neuial, e Groñvel war al lenn, e Gwerledan war al lenn bras, e Mael-

Karaez hag all) ; goude koan e vo ur vailhadeg. Gallout a raer en em enskrivañ adalek bremañ en ur gas din anv ha chomlec'h ar bugal.

Koustañ a rae ar c'hamp : 350 lur evit ur bugal, 600 lur evit daou, ha 750 lur evit tri.

E dibenn ar c'hamp e vo lidet an oterenn e chapel skolaj Campostal. Ar yugale o deus an oad a c'hello komunial evit ar wech kentañ pe ober o "disklriadur a Feiz" (Pask kentañ, gwec'hall).

Yann Talbot
pel. 96-29-01-55.

Koun Breizh

Izili Koun Breizh a bed holl ar Vretoned da zont war dachenn

St Albin an Hiliber
d'ar Sul 28 a viz Gouere

da 4 eur,
e koun ar 6000 soudard marv
d'an 28 a viz Gouere 1488
evit difenn hor Bro

Kizellat

Kentelioù war ar c'hizellat a vo e-kerz Gouelioù an Oriant eus ar 5 d'an 9 a viz Eost gant Patrig ar Goarnig. Digor e vint d'an dud adalek 8 vloaz, 120 lur an devezh, 500 lur ar 5 devezh. Skrivañ d'ar "Festival Interceltique", 2 straed P. Bert 56100 An Oriant.

Sonerezh

E-V, ar strollad Naonediz bet o kas brud sonerezh "rock" Breizh betek Bro-Fris nevez zo, a vo klevet e Breizh e-pad an hañv e Gouelioù Etrekeltiek an Oriant, en hanterenn gentañ un abadenn gant ar "Silencers".
Kreziou-T (ticheurtoù), spilhennoù (pinsoù), kasedig diwezhañ ar strollad a c'haller goulnenn digant Gwenn Kinvi, 33 rue de Lorraine, 44000 Naoned-Pellgomz 40.37.92.06. Minitel : 3614 chez * EV.

Shannon, ur strollad "rock" Keltiek eus Sant Brieg ganet e 1984, zo e paouez embann o c'hasedig kentañ a c'haller kaout digant Farouell, 8 rue du Louis d'Or, 35000 Roazhon. Kavet vo tonioù lwerzhon, Breizh, Skos er c'hasedig-mañ gant lusk ar rock, jazz, reggae, funk... un dudi evit ho tivskouarn

Kentañ foar an traoù kozh e Lannuon

Aozet e vo kentañ foar an traoù kozh e Lannuon d'ar sul 21 a viz Gouere 1991 gant Kuzul Skoazell Skol Diwan Lannuon. Dalc'het e vo war kae d'Aiguillon, war ribl al Leger, e kreiz-kêr Lannuon.

Degemeret e vo an holl re a venno gwerzhañ o sac'had marvailhoù : kevredigezhioù skolioù, kuzulioù skoazell, hag ivez kement hini en devo c'hoant dont, ha bugale zoken. 50 L e vo priz ar stand, a vo da baeañ war an dachenn.

Deuit niverus 'ta da werzhañ pe da brenañ levrioù, kazetennoù, listri, pezhioù arreburi, luc'hskeudennoù, dilhad ha kartennoù.

Evit bezañ titouret pe enskrivet, kasit keloù da :

P. HERVE - Bourk - 22140 TONKEDEG

Keleier eus Radio-Bro

radio ar Vretoned e Pariz.

Kemmet e vo un tamm ar programmoù e-pad miz Gouere ha miz Eost e vezañ ma vo an darn vrasañ eus an animatourien e vakañsoù e Breizh pe lec'h all. D'ar Gwener noz (8e-12) ha d'ar Sul veure (8e-11e).

Hag abadennoù nevez a vo kerkent ha miz Gwengolo :

D'ar sul veure, bep daou viz, e vo "Chroniques du Finistère", un abadenn hag a vo kaset en-dro gant Claude Roussel hag a yelo d'ober anezhi pennadoù-kaoz gant peizanted, arzourien hag all eus Penn ar Bed. Divyezhek e vo.

Dominig Besançon a roio lañs d'un heuliad abadennoù nevez diwar-benn Fañch an Uhel (e galleg) bep eil gwener eus ar miz, etre 10 eur hag 11 eur noz. Gwendal ar Floc'h a lako war sav un heuliad abadennoù berr (bep Gwener etre 8e 15 ha 8e 30) diwar-benn geriadur brezhonek ar Menezioù Du.

A-hend-all e vo un animatour nevez evit "Mesk-divesk", Yann-Ber Salaun, brezhoneger. Kregiñ a raio e miz Here. Radio-Bro 88.2 Mhz B.P. 639 75367 Pariz Cedex 08 ☎ 47.61.00.75.

Selaou... Bemdez Nevez !

BEMDEZ

Stlakadegoù ponner karnioù ar c'hezeg war an dachenn-embann. Sevel a ra ar sonerezh, tonius ha setu paked ar selaouer e kreizig-kreiz troioù-kaer Fantig. Bugel, deskard war ar brezhoneg, grit eveltañ, it da-heul o zamm planedenn, gwech fentus, gwech fromus, d'ar vorzhennig, d'al lapin, d'ar martolod yaouank, d'ar bisig kollet ha war an dro, hep gouzout deoc'h, kement a blijadur ho po ganto, e teskoc'h gerioù, troiennoù brezhonek.

4 c'hasedig, 8 istor e brezhoneg evit ar vugale hag an holl re a zesk brezhoneg : kinnig a ra deoc'h "Bemdez", kevredigezh nevez eus Kemper, kaout plijadur o selaou istorioù brav kontet e brezhoneg flour gant brezhonegerien a-vihanik.

Per Jakez Hélias, Yann-Fanch Kemener, Rémi derrien, Patrig Ewen, Mona Jaouen, Jean-luc Roudaut, Loeiz Guillamot ha reoù all ouzhpenn o deus prestet o mouezh, hag a zo bet mesket gant tonioù ha trouzioù evit ma vije ken plijus ha kentelius ar c'hontadennoù, hengounel pe vodernoc'h, dibabet evit o zalvoudegezh pedagogel.

Deskñ brezhoneg, ya, met kaout plijadur dreist holl o selaou hag adselaou istorioù kaer.

Da werzhañ dre lizher hepken :
BEMDEZ - 4, alle R.F Le Menn
29000 Kemper
☎ 98-55-36-99
160 lur an rummad 4 K7.
Sten CHARBONNEAU
Christine HERANVAL